

LIetuva

2ND CLASS
OCTOBER 21 1993

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, SPALIS - OCTOBER 21, 1993

Nr. 203

Žinios iš Lietuvos - Elta

Paskirtas kariuomenės vadas

Vilnius, spalio 20 d. (Elta) - Seimas balsų dauguma vakar pritarė prezidento Algirdo Brazausko pasiūlymui skirti kariuomenės vadu pulkininką Joną Andriškevičių. Už jo kandidatūrą balsavo 57 Seimo nariai iš 98, dalyvavusių posėdyje. Dėšinioji opozicija balsuojant susilaikė.

Šiandien prezidentas Algirdas Brazauskas pasirašė dekretą dėl Jono Andriškevičiaus skyrimo kariuomenės vadu ir pritarė jį Krašto apsaugos ministerijos vadovams bei aukštesiems karininkams.

50-uosius metus einantis Jonas Andriškevičius baigė Leningrado aukštąją karo mokyklą ir Maskvos Frunzės karo akademiją. Beveik 17 metų jis tarnavo sovietų kariuomenės daliniuose Rytų Vokietijoje, Sibire, buvo karinis patarėjas Etiopijoje. Nuo 1984 iki 1991 metų pabaigos Jonas Andriškevičius buvo Vilniaus universiteto karinės katedros viršininkas, nuo pėnai metų rugpjūčio - Krašto apsaugos mokyklos Vilniuje viršininkas.

Pagal Konstituciją Lietuvos prezidentas yra vyriausiasis kariuomenės vadas.

Seimas žada įteisinti Konstitucijos dieną

Spalio 25-oji Lietuvoje tikriausiai bus minima kaip Konstitucijos diena. Tačiau ji neturės valstybinės šventės rango, o bus įtraukta į atmintinų dienų sąrašą. Tokį projektą Seimui pateikė Seimo pirmininko pavaduotojas Juozas Bernatoniš ir Seimas jį svarstys šį ketvirtadienį.

Dabartinei Lietuvos Respublikos Konstitucijai pritarė pėnai spalio 25 d. kartu su Seimo rinkimais vykęs referendumas. Už pagrindinį šalies įstatymą balsavo 1,447,000 arba 56.76% rinkimo teisę turinčių Lietuvos piliečių.

Socialdemokratų siūlymai kovai su nusikalstamais

Socialdemokratų frakcija pateikė Seimui pasiūlymus imtis skubių priemonių kovai su organizuotu nusikalstamumu. Jų tikslas, sakoma frakcijos pareiškime, "pakirsti ekonomines nusikalstamų organizacijų veiklos šaknis".

Socialdemokratai siūlo įpareigoti bankus privaloma tvarka teikti nusikalstamų tiriančioms valstybinėms institucijoms informaciją apie kas dominančių asmenų komercines operacijas ir sąskaitas. Iki šiol jos neturi galimybės gauti tokių žinių. Šioms institucijoms bankai turėtų teikti informaciją ir apie didelių piniginių įnašų įdėjimą ar išėmimą iš bankų.

Socialdemokratų nuomone, būtina kuo skubiau priimti pajamų deklaravimo ir diferencijuoto turto mokesčių įstatymą. Siūloma išplėsti Valstybinės mokesčių inspekcijos funkcijas, leisti jai teisėsaugos institucijų rašymu atlikti dokumentų revizijas uždaro kapitalo akcinėse bendrovėse, bendrose ir privačiose įmonėse.

Labai veiksminga priemonė kovai su organizuotu nusikalstamumu, socialdemokratų nuomone, būtų leidimas konfiskuoti visą turta, jeigu jis įgytas iš nu-

sikalstamos veiklos, taip pat užkirsti kelią kam kitam perduoti. Socialdemokratai pasiūlė dar šioje Seimo sesijoje priimti laikiną įstatymą, leidžiantį naudoti ginklų būtiniosios ginties sąlygomis.

Anot socialdemokratų ypatingos paramos turėtų susilaukti žurnalistai. Jie siūlo, kad vyriausybė saugotų didžiausių Lietuvos dienraščių būstines bei tuos žurnalistus, kurie tiria nusikalstamumą.

LDDP frakcija Seime pareiškė nepasitikėjimą Visokavičium

Didžiausia frakcija Seime - LDDP pareiškė nepasitikėjimą Lietuvos Banko valdybos pirmininku Romualdu Visokavičium. Jis apkaltintas sužlugdyti atsiskaitymų su ūkio subjektams ir neteisėtai sandėriais su komerciniais bankais.

Generalinė prokuratūra iškėlė Romualdui Visokavičiui baudžiamąją bylą už tai, kad jis pasirašęs dokumentus, suteikiančius komerciniam bankui 20 milijonų litų kreditą. Kol byla tirama, Seimas nušalino Romualdą Visokavičių nuo banko valdytojo pareigų.

Generalinės prokuratūros tardytojas Gintaras Jasaitis "Laisvosios Europos" radijui sakė, kad Romualdo Visokavičiaus kaltė įrodyta, kita mėnesį bus pateiktas oficialus kaltinimas. Neoficialiomis žiniomis, prezidentas Algirdas Brazauskas šiomis dienomis siūlo Romualdui Visokavičiui atsisakyti.

Landsbergis susitiko su Latvijos prezidentu

Spalio 19 d. Rygoje Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis susitiko su Latvijos prezidentu Gunčiu Ulmaniu. Opozicijos spaudos atstovė pranešė, kad Vytauto Landsbergio darbo vizitas į Latviją įvyko abipusių pageidavimu ir susitarimu. Pusantra valandos pokalbyje pasikeitė nuomonėmis apie trijų Baltijos šalių saugumo ir bendradarbiavimo perspektyvas.

Kalbama apie naują krašto apsaugos ministrą

Seimo kuluaruose, remiantis iš vyriausybės gauta neoficialia informacija, spėjama, kad naujuoju Krašto apsaugos ministru, vietoje atsisakiusio Audriaus Butkevičiaus, gali būti pasiūlyta Seimo nario Lino Linkevičiaus kandidatūra. Pats Linas Linkevičius patvirtino, kad dėl to su juo kalbėjosi prezidentas ir ministras pirmininkas.

Trisdešimt trečius metus einantis Linas Linkevičius pagal specialybę yra inžinierius elektrikas, tačiau šio darbo beveik nedirbo. Atgimimo išvakarėse jis vadovavo tuometinės komunistinės jaunimo sąjungos centro komiteto skyriui, vėliau dirbo spaudoje. Į Seimą išrinktas pagal LDDP sąrašą, yra Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas.

Ukrainos prez. Leonid Kravčuk pakeitė poziciją, dabar jau sakdamas, kad Ukraina Rusijai neatiduos iš sovietų paveldėtų branduolinių ginklų, kaltindamas Vakarus, kad nedavė pakankamai lėšų ginklų išmontavimui.

Pakistane vėl į ministrės pirmininkės pareigas sugrįžo Benazir Bhutto. Su ja rūmų sode sėdinti Islamabade fotografavosi prezidentas Wasim Sajjad. Buvusi ministrė pirmininkė Bhutto buvo pašalinta iš pareigų 1990 m., kaltinant ją korupcija ir nekompetingumu. Jos partijai vėl laimėjus daugumą parlamento rinkimuose, jie ją dabar vėl išrinko ministrė pirmininke. Ji žada kraštą ištraukti iš ekonominės krizės ir sustiprinti demokratines institucijas.

Viršūnių konferencija Vienoje nieko ypatingo nepasiekė

Viena, spalio 9 d. - Vienoje spalio 8-9 dienomis vykusioje Europos Tarybos narių valstybių ir vyriausybės vadovų aukščiausiojo lygio susitikime buvo aptarti politiniai ir instituciniai Europos Tarybos vaidmens aspektai ir veiksmai, kuriais būtų stiprinama demokratija, gerbiama žmogaus teisės ir įstatymų viršenybė. Taip pat buvo diskutuojama, kaip reformuoti žmogaus teisių apsaugos mechanizmą, ginti mažumas, sutramdyti atgyjančią rasizmą.

Pirmajame tokiaje ET susitikime 44 metų ET istorijoje dalyvavo iš Lietuvos delegacija, vadovaujama prez. Algirdo Brazausko.

Tačiau, kaip rašė iš Vienos "Lietuvos ryto" korespondentas Vidas Rachlevičius, žmogaus teisių gynimo organizacija "Amnesty International" (Tarpautautinė amnestija) kritikavo ET. Organizacijos pareiškime pripažįstama, kad ET priima naują iššūkį dėl žmogaus teisių naujoje Europoje, tačiau ar tai neįreikia, kad įsienėjusios problemos jau laidojamos? "Amnesty International" teigia, kad Europos Tarybos reikšmė menkina tai, kad daug dalykų ten vyksta slapta už uždarytų durų. "Pabėgėlių krizė Europoje reikalauja tarptautinės atsakomybės, tačiau ET iki šiol tyli", sakoma pareiškime.

Diskusijos dėl naujų narių

Prieš pietus įvyko šalių ET narių užsienio reikalų ministrų susitikimas su šalių kandidatų atstovais. Šalims kandidatams atstovavo prezidentai ir premjerai. Nemažai kalbų sukėlė tai, kad neatvyko Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev. Vietoj jo dalyvavo jo pavaduotojas A. Adamyšin, tačiau buvo paaiškinta, kad nieko ypatingo neįvyko. A. Kozyrev veda rimtas derybas dėl Kaukazo ir padėtis Rusijoje normali.

Po to naujų narių klausimu surengtoje spaudos konferencijoje Austrijos užsienio reikalų ministras A. Mock palankiai

kalbėjo apie Latviją. Sveikinimo laišką Vienos forumo dalyviams atsiuntė Rusijos prezidentas Boris Jelcinas. Jis nurodė, kad Rusija yra pasirengusi dalyvauti Europos integracijos procesuose. B. Jelcinas taip pat rašo, kad Rusija nori tapti Europos demokratiją šeimės nare.

Prieš ketelį savaitę spaudos konferencijoje Europos Tarybos politikų klausimų direktorius Hans Peter Furrer pasakė, kad ateityje į šią tarpvalstybinę organizaciją turėtų būti priimtos visos žemyno šalys. Tačiau jos turi pritarti ET principams, jose turi vyrauti demokratija, turi būti gerbiama ir ginama žmogaus teisės, laikomasi teisės normų.

ET jau yra sudariusi apytikrą naujų narių priėmimo tvarką. Šiuo metu pilnateisėmis ET narėmis nori tapti Albanija, Baltarusija, Latvija, Moldova, Rusija, Rumunija, Chorvatija ir Ukraina. Prieš ketelį savaitę skelbtos prognozės, kad daugiausia galimybių tapti pilnateise nare turi Rumunija, ketvirtadienį išsipleidė: "Austrija Center" rūmuose šios šalies užsienio reikalų ministras Teodoras Malascanas iškilmingai pasirašė Europos Tarybos statutą ir Europos žmogaus teisių konvenciją. Rumunija tapo 32-ąja pilnateise ET nare.

Pabaltijo rūpesčiai Brazausko kalboje

Savo kalboje Europos Tarybai spalio 9 d. prez. Brazauskas skyrė dmesį žmogaus teisių, tautinių mažumų problemoms. A. Brazauskas taip pat kalbėjo apie Rusijos kariuomenės išvedimą iš Lietuvos, apie būtinybę ją išvesti iš Latvijos ir Estijos. Dar viena prezidento kalbos dalis buvo skirta didelių Europos valstybių santykiams su mažomis. Dabar, anot A. Brazausko, mažosios šalys susiduria su dideliais objektyviais ekonomiais sunkumais, su "postsocializmo liukanomis ir pasekmėmis".

mis".

Apskritai A. Brazauskas pritarė ET nuomonei, kad Vienos susitikimas bus naudingas ir efektyvus. Ypač svarbūs yra dvišaliai susitikimai, kurių nemažai yra numatyta, pasakė prezidentas A. Brazauskas.

Tačiau Estijos premjeras Mart Laar nėra toks optimistas. Jis pripažino, kad tai nėra istorinis susitikimas, o konkrečių rezultatų neverta tikėtis. Mart Laar pasakė, kad iš pokalbių su Olandijos ir Belgijos premjeriais jis suprato, jog iš principo jau nuspręsta išplėsti NATO, tačiau kaip ir kada tai bus padaryta, neaišku.

Šiuo metu ET narės yra 32 valstybės. Oficialiai Lietuva pilnateise nare tapo 1993 m. gegužės 14 dieną. Europos Tarybai sa nekelia tokių uždavinių, kuriuos sprendžia Europos Bendrija. ET uždaviniai yra ginti pluralistinę demokratiją, žmogaus teises, kultūrą. ET turi du organus - Ministrų komitetą ir Parlamentinę asamblėją. Abi šios struktūros aptarnauja 1,000 žmonių sekretariatą.

Ieškoma žurnalisto žudikų

Vilnius, spalio 15 d. - Ant radienio vakarą policija apsupo Vilnių ir tikrino automobilius. Sulaikytas vieno iš nusikaltėlių grupuotės "Vilniaus brigados" smogiko vairuotojas, kurio automobilyje rastos medžioklinės šautuvai ir juoda kepuraitė. Pasak liudininkų, vienas iš Vito Lingio žudikų turėjo ant galvos tokią kepuraitę. Trečiadienio vakare vėl buvo kratomas Vilnius ir didieji Lietuvos miestai. Teisėsaugos pareigūnai žada imtis dar ryžtingesnių priemonių.

Šiuo metu svarstoma, ar pratęsti Prevencinio sulaikymo įstatymo galiojimą. Šis įstatymas nenaudingas mafijai - dėl jo ji atsiskaitė nuo daugelio planuotų akcijų. Vidaus reikalų ministras Romas Vaitiekūnas

Pasisekė rusams Estijos savivaldybių rinkimuose

Talinas, Estija, spalio 19 d. (UPI) - Praėjusį sekmadienį vykusiuose vietinių savivaldybių rinkimuose 8,738 kandidatai varžėsi dėl vietų dvylikoje miestų tarybose ir 241 rajonų tarybose. Pirmuosiuose vietinių tarybų rinkimuose po Estijos nepriklausomybės atstatymo 1991 metais, valdančioji partija, atrodė surinko labai mažai balsų, kaip rodo pirmieji, dar neoficialūs rezultatai.

Nors Estija turi įstatymą, kuriame dauguma Estijoje gyvenančių 600,000 rusų negali balsuoti, rusus palaikančių sąjūdžių kandidatai, atrodo, laimėjo beveik pusę vietų Talino miesto taryboje ir laimėjo daugumą rusiškai kalbančiuose miestuose netoli Rusijos sienos.

Didžiausią staigmeną, tačiau sukėlė buvusio komunistų vado ir "Estijos komunistų" laikraščio redaktoriaus Lembit Annus, priklausantis "Revel" partijai, stiprus pasirodymas. Jis surinko daugiausiai balsų iš visų kandidatų Taline - mieste, kuris jau yra toli pažengęs posovietinių reformų kelyje. Estijos valdančioji Isamaa (Tėvynės) partija, kuri šiuo metu turi daugumą parlamente, laimėjo tik 5 iš Talino miesto tarybos 64 vietų. Buvęs Estijos vadas ir buvęs komunistas Ar-

nold Ruutel taip pat gerai pasirodė, surinkdamas daugiausia balsų Talino miesto taryboje, o jo partija surinko trečdalį vietų Talino miesto taryboje. Rusų Demokratinis sąjūdis surinko 17 vietų Talino taryboje, o prosovietinė "Revel" partija - 10 vietų.

"Žmonės nesupranta, kad vietinės savivaldybės labai daug nusprendžia jų gyvenimuose", pasakė Estijos ministras pirmininkas Mart Laar. Nepadėjo ir susimaišymas, kai rinkimuose kandidatai 18 partijų. Rinkimuose tebesavo tik 50% rinkimo teisę turinčiųjų estų ir 90% rinkimo teisę turinčių rusų. Rusai balsavo tokiais dideliais skaičiais, nes jie neturėjo balsavimo teisės pėnai rudenį vykusiuose parlamento rinkimuose, bet turėjo teisę balsuoti šiuose vietiniuose rinkimuose.

Mirė prof. Vytautas Vardys

Oklahoma City, spalio 20 d. - Vakara, spalio 19 d., 11:15 val. vakara, po sunkios ligos, mirė politikų mokslų daktaras, prof. Vytautas Stasys Vardys (anksčiau Žvirzdys). Oklahoma universiteto politinių mokslų profesorius, sovietinių studijų programos vedėjas gimė 1924 m. Kretingos apskrityje. Baigęs Paolangos progimnaziją, Lietuvoje ir Vokietijoje studijavo teologiją, filosofiją ir literatūrą. Atvykęs į JAV 1949 m., 1958 m. Wisconsin universitete įsigijo politinių mokslų daktarą ir ten dėstė. 1968 m. persikėlė į Oklahomos universitetą. Paskelbė knygų ir daug straipsnių istorikų profesinėje spaudoje JAV, Vokietijoje ir Indijoje. Daug rašė ir lietuviškoje spaudoje. Buvęs Baltų Studijoms Skatinti Draugijos (AABS) pirmininkas.

Prof. Vytautas Vardys buvo ir žymus ateitininkų veikėjas, buvęs "Ateities" žurnalo redaktorius. Buvęs JAV Lietuvių Studentų draugijos steigėjas. Aktyviai dalyvavo Lietuvių Fronto Bičiulių sąjūdyje, buvęs "Laisvė" redaktorius.

Keliskart lankėsis Lietuvoje ir konsultavęs Lietuvos valdžiai, prof. Vytautas Vardys paskutinį kartą lankėsi Lietuvoje dar šią vasarą.

Visą gyvenimą padėjęs išeivijoje puoselėti nepriklausomos Lietuvos viltį, tuo interesu pasirinkęs ir profesinę sritį, prof. Vardys negailėjo savo jėgų padėti ir nepriklausomai Lietuvai atsistatyti, konsultuodamas ir į ją nuvykdamas, net ir sunkios ligos apsunkintas. Jo mirtis - smūgis ne tik išeivijos lietuviams, bet ir atsikuriančiai Lietuvai.

KALENDORIUS

Spalio 21 d.: Uršulė, Hilarijonas, Rikantas, Gilanda.
Spalio 22 d.: Severas, Donatas, Sudimantas, Mingelė.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

ATSIŠVEIKINOM SU
LIETUVOS SVEIKATOS
DELEGACIJA

Spalio 15 d. dr. Stefanijos ir adv. Kestučio Miškinų rezidencijoje detroitiečiai atsisveikino su Lietuvos Sveikatos delegacijos nariais, kurie kitą dieną išskrido į Lietuvą. Svečiai buvo pakviesti į seminara, kuriame buvo supažindinti su sveikatos apsaugos programa. Lietuvos Sveikatos ministeris dr. Jurgis Brėdikis buvo patenkintas tėvynainių pastangomis ir žadėjo, grįžęs į Lietuvą, panaudoti įsigytą seminara patirtį. Dr. Brėdikio pasikalbėjimas su Algii Zapracku buvo perduotas per „Lietuviškų melodijų“ radijo laidą spalio 12 d. Pasikalbėjimo metu Sveikatos ministras padėkojo visiems už pastangas ir darbą per laboratorijas organizacijas siunčiant Lietuvai medicinos reikmenis. Taip pat painformavo, kad Čikagoje turėjo sėkmingą susitikimą su išeivijos gydytojais, kurie bus įjungti į Lietuvos Sveikatos apsaugos judėjimą. Detroito buvo susitarta palaikyti ryšius ir ieškoti būdų, kad Lietuvoje būtų įkurta ir patatyta privati ligoninė. Detroito svečius iš Lietuvos ir ryši su fondacijos atstovais koordinavo Lietuvos Vyčių Garbės narys Robertas Boris.

„ARMONIKOS“
KONCERTAS

„Armonikos“, muzikinio ansamblio iš Lietuvos, koncertas Dievo Apvaizdos Kultūros centre vyks sekmadienį, spalio 31 d. Pradžią 12:30 v. p. p. Ansambliui vadovauja Stasys Liupkevičius. Koncertą globoja LB Detroito apylinkės valdyba. Papildintus koncerto bilietus iki spalio 25 d. galima įsigyti Šv. Antano parapijos kioske, arba pas Algimantą Bražėną ar Juozą Orentą prie Dievo Apvaizdos bažnyčios.

VYČIAI RUOŠIŠKYVA
LIETUVA

Lilian Petravičius ir Robert Boris dalyvavo Lietuvos Vyčių valdybos posėdyje, Philadelphia, kuriame buvo nutarta organizuoti Lietuvos Vyčių išvyką į ateinančių metų Dainų ir šokių šventę Lietuvoje.

PAGERBS LINĄ KOJELI

„Journal of International Law and Practice“ trečioje metinėje vakarieneje, š.m. lapkričio 12 d., pagerbs Texas valstijos Kongreso atstovą Charles Wilson ir JAV Baltijos fondo pirm. Liną Kojelį. Pakvietimus ir vakariene galima įsigyti pas Joną Urboną.

ŠV. ANTANO PARAPIJOS
GEGUŽINĖ

Šv. Antano parapijos gegužinė po stogu ruošiamą sekmadienį, spalio 24 d., Šv. Antano parapija jau 70 metų tarnauja savo tautiečiams. Todėl ši sekma-

dienį parapijiečiai ir ypač svečiai iš Lietuvos yra laukiami Šv. Antano bažnyčioje ir kviečiami dalyvauti parapijos gegužinėje po stogu. Bus proga gardžiai pasivaišinti ir pabendrauti. Automobilai bus saugojami. Gegužinė rengia parapijos aukų rinkimo komitetas, vadovaujamas J. Kinčiaus.

LB DETROITO APYLINKĖS
VALDYBOS POSĖDIS

Narimanto ir Janinos Udrių namuose spalio 13 d. vyko LB Detroito apylinkės valdybos posėdis, kuriame dalyvavo valdybos pirm. Nijolė Zelwinder ir nariai — Algimantas Bražėnas, Juozas Orentas, Benediktas Neverauskas, Janina Udrienė, Jonas Urbonas ir Algis Rugienius, atstovaujantis sporto klubui „Kovas“.

Posėdyje buvo aptarta spalio 31 d. ruošiamas „Armonikos“ ansamblio koncertas ir ateinančių metų renginiai: politinė popietė numatoma sausio 29 d.; Kovo 13-tos minėjimas — kovo 13 d.; Tautos šventė — rugsėjo 11 d.; Lietuvių Bendruomenės gegužinė — rugsėjo 25 d. Taip pat 100 dol. auka nutarta paremti „Draugo“ dienraštį.

PAGERBTAS JONAS
URBONAS

Michigan Oakland County respublikonai kasmet ruošia rudens balių, kur garbės svečiais, prelegentais, yra kviečiami iškilūs Respublikonų partijos nariai, senatoriai, Kongreso atstovai. Šiemet prelegentu buvo JAV Kongreso atstovas iš Texas Richard K. Arme. Ta proga yra parenkamas ir atžymimas (už nuopelnus Respublikonų partijai) iškilūs jos narys. Perna tokiu buvo parinktas ir pagerbtas buvęs viceprezidentas Don Quayle. Iki šiol pagerbtųjų lentoje yra 13-ka pavardžių: buvusio Michigan gubernatoriaus George Romney, JAV senatoriaus Robert Griffin, Kongreso atstovo Joseph Knollenberg ir kitų.

Šiemet buvo parinktas ir pagerbtas ilgametis Respublikonų partijos veikėjas Jonas Urbonas, kuris yra ir dabartinis Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos pirmininkas.

J. U.

SUNNY HILLS, FL

ATŠVENTĖM
E. IR V. GEČŲ
VEDYBŲ SUKAKTĮ

Spalio 3, sekmadienį, suėjo 40 metų nuo Eugenijos („Genutės“) ir Vytauto Gečų vestuvių. Sukaktis buvo prisiminta pamaldomis Šv. Teresės bažnyčioje ir tikrai šaunia puota parapijos saleje.

Mišias sukaktuvinių laidmingo gyvenimo intencija aukoni — koncerto kunigai Izidorius Gedvila, Leonardas Musteikis ir kleb. Francis Szczykuto-

Panevėžio katedros klebonas prel. Juozapas Antanavičius sutinka su ekskursija šią vasarą tėvynės atvykusius JAV-ų Lietuvos Vyčių organizacijos narius.

wicz'ius. Pastarasis po I. Gedvilos religinio pamokslą pasakė kitą, sveikinamąjį, tik Gečams skirtą. Skaitymus atliko viešnia iš Hot Springs, AR, ten radijo valandėlės vedėja, „Draugo“ bendradarbė Salomėja Šmaizienė (ji - Vytauto pusseserė). Genei Beleckienei vargonais palaidinti, vyrų trio (Vytautas Macys, Albinas Strazdis ir Alfonsas Vėlavicius) pagiedojo „Panis Angelicus“. Visa tai eilines sekmadienio lietuviškas pamaldas labai papuošė.

I puotą susirinko arti 80 kvietusių svečių. Nors jų tarpe buvo iš Bostono atvykęs solenizantų duktė Laima Whitey, o iš Čikagos duktė Audronė Patrigienė bei šeimos draugė Janė Ivanovienė, dar vienas kitas iš tolimesnių Floridos vietovių, vistiek beveik 70 buvo Sunny Hills tautiečiai, tad kone visi gyvi-sveiki telkinio gyventojai.

Puotos oficialią programą vedė ilgametis šeimos draugas Klemensas Žukauskas. Jis ir žmona Angelė („Aneliutė“) buvo čia bene vieninteliai, kurie, Anglijoje gyvendami, ne tik stebėjo tarp Eugenijos Venskutės ir Vytauto Gečų užsiliepsnojančią meilę, bet dalyvavo ir jų vestuvėse, įvykusiose 1953 spalio 3 Wolverhamptono mieste, St. Patricko bažnyčioje. Juos sutuokė kun. Antanas Kazlauskas, buv. Marijampolės klebonas (vėliau emigravęs į Australiją ir ten miręs), dalyvaujant ir kun. Rooney (vardas užmirštas). Dar kalbėjo du visuomenininkai: LB apyl. pirm. A. Vėlavicius ir „Antrosios jaunystės“ choro v-bos ir. V. Macys. Pirmasis džiaugėsi, kad sukaktuvinininkai ne tik Lietuvių Bendruomenei priklauso, bet ir dalyvauja jos veikloje: Genutė LB valdyboje vieną kadenciją buvo renginių vadovė, o Vytautas baigia dvi kadencijas v-bos vicepirmininko poste. Antrasis dėkojo Genutei, kad, prieš keletą metų iš Cicero, IL, čia gyventi atvykusi, tuojau įsijungė į chorą savo švelnią soprano. S. Šmaizienė sveikindama išgėrė S. Hills ir jų gyventojus. Genutė, savo ir Vytauto vardu, visiems svečiams padėkojo.

Gausi geriausių misaišėmis puota tęsėsi iki gilaus vakaro. Tarp šokių ilsintis, S. Šmaizienė įspūdingai padėklamavo Vytauto Mačernio poezijos.

Alfonsas Nakas

GROK, „ARMONIKA“,
GROK!

„Armonikos“ koncertas — džiaugsmas bet kuriam lietuviškam telkinyje, bet kuriame tolimame krašte. O Sunny Hills, kur mūsų tik maža saujelė, „Armonikos“ viešnagė — beveik stebuklas. Juoba, kad čia armonikonai (ne amerikoniai), koncertavo prieš trejus metus, dabar (1993 metų spalio 12 dieną) pasirodė su gerokai pakeistu beveik dviejų valandų repertuaru.

Jų buvo vienuolika. Stasys Liupkevičius (vadovas), Jonas Ališauskas, Giedrius Butautas, Antanas Jonušas, Alfredas Klimas ir Algis Klimka daugiausia grojo (kas armonika, kas violončelė, akordeonu, smuiku, pučia maišiais). Ramutis Kaspariūnas, Nijolė Kniukštaitė, Vida Vaičiulytė ir Jonas Valuckas daugiausia dainavo. Tai solistai, čia reikėsi dažniau darniais duetais ir kvartetais. Jau dešimtukas. O vienuoliktas tai imponantiškas teatro aktorius (stambus, aukštaūgis, barzdotas, ilgaplaukis) Tomas Vaisieta.

Nuo jo, aktoriaus, pradėjome. Jis šiame koncerte duonos veltui nevalgė, nes dirbo išsijusęs. Visų pirma, aiškia tartimi supažindino su visu dešimtuoku. Kiekvieną išsiskyrus vardu-pavardę, paminėjęs kilimo vietą, ištarė, ką ji ar jis šiame ansamblyje veikia. Po to jis buvo stropus, laiko negaišantis programos pranešėjas. Gi abiejų programos dalių vidury, kai dešimtukas išėjo atsikvėpti, Tomas Vaisieta tapo solistu — pasakotoju. Jo talentą ypač pajutome, kai deklamavo dalį Antano Baranauko „Anykščių šilelio“. Liežuvių, lūpmis, gomuriu jis čiauskėjo kelių žvėrelių balsais, čirškavo, švilpavo, ūbavo keliais paukščiokais. Šitaip jam „Anykščių šilelio“ įsijaujo, žado netekusi, praziotomis burnomis publika tartum suakmenėjo. Taip nuostabiai deklamuojamo „Šilelio“ ir čia rašantis niekada nebuvau girdėjęs! Tomas Vaisieta! Jo ieškosi, lankydami Vilnių.

Apie dešimtuoko armonikas, „skripkas“ ir vamzdelius neturime ko specifiskai pasakyti, juoba apie solistų balsų tembrus, niuansus, spalvas, ar kaip ten kitaip, nes ne muzikos specialistas esu. Man ansamblis „Armonika“ turi vieną spalvą. Ji — žalia. Tai repertuarą dominuojančios mūsų žaliojo kaimo sutartinės, jo žalių gegužinių, „vakaruškų“, vestuvių polkos. Kaimo, kurio mes, išeiviai, palikome maži arba labai jauni, kurio nebėra ir niekada nebebus. Liko tik „Armonika“ su lakstingalom Nijole ir Vida, su merginas viliojančiais ramučiais ir jonais, su visa galva savo grupę praugusių vadovu, liaudiškų dainų kompanuotoju, kelių armonikų virkdytoju ir juokintoju Stasiu. Šalia žalios spalvos, to užkonservuoto kaimiško liaudiskumo, šis koncertas teikė ir kitokią nostalgiją. Tai Lietuvos aplamai. Kai „Armonika“ čia koncertavo prieš trejus metus, viskas buvo Atgimimo fone. Tuomet pro sutartinę žalią veją matėme sunertus rankas nuo Vilniaus iki Talino, o mes čia iš džiaugsmo ašarodami jautėmės esą Lietuvos piliečiai. Vėl mus aplankiusi „Armonika“, grodama ir dainuodama, mintimis pavidina į saldžią netolimą praeitį.

Kaip ir anuomet, „Armonika“

po Ameriką vežioja čikagietė veikėja ir žurnalistė Pranė Slušenė. Ji man papasakojo, kiek koncertų jau turėta, kiek jų dar bus. O bus, iki lapkričio vidurio, bent keliuose didmiesčiuose, įskaitant Čikagą. Kam „Armonikos“ koncertai taps pasiekiami, patariu būtinai paklausti. Net ir krūtinę turintis akmenį bus pašildytas.

O Sunny Hills? Publika susirinko tikrai 83 (tik suskaičiavau), tad arti 120% galinčių susirinkti (nes atėjo visos mišrios šeimos, ne visur einančios). Koncertą Šv. Teresės parapijos salėje surengė LB vietinės apylinkės valdyba. Kelios šeimos dvi dienas globojo visus 12 svečių. Už svetingumą atsidėkodami, armonikiečiai LB pirm. Alfonsą Vėlavicių apjuosė plačia tautine juosta.

Alfonsas Nakas

PUTNAM, CT

ŠILUVOS MARIJOS
ŠVENTĖ

Šiluvos atleidų šventimas rugsėjo 12 d. Putnamo seselių sodyboje vyko giesmių, maldų ir Lietuvos poetų eilėraščių fone. Eilėraščių recitavo Irena Kveragaitė, bostonietė, „Sodauto“ ansamblio narė, leisdama klausytojams pajusti poetų žavesį Marija Mergele, Motina, Jūrų žvaigždė, prieš laiko pradžią buvusią Dievo planuose. Eilėraščių, perpinti dalyvių giesmėmis, nutiekė visus dienos maldai ir rimčiai.

Šv. Mišias atnašavo — koncertebravo kun. Vytautas Volertas, vikaraujantis lietuvių parapijoje Mississaugoje, Kanadoje; Matulaičio Namų kapelionas kun. R. Krasauskas ir kun. A. Gudaitis, SJ, iš Lietuvos atvykęs studijoms į Jėzų Bostono kolegiją. Šv. Mišios, ses. Teresė grojant ir giesmėmis vadovaujant, praėjo iškilmingai. Giesmės ir „Šiluvos Marija“, „Marija, Marija... Dangaus Karalienė“, o šventės pasibaigė po palaiminimo Šv. Sakramentu „Parveski, Viešpatie“, išsakė asmeninius ir tautinius rūpesčius bei prašymus.

Pietus rūpestingai tvarkė seselė Stasė, talkinama Č. Savicko. Po pietų — kun. V. Volerto konferencija apie civilinę moralę, teologines normas ir Marijos vaidmenį, žmogaus doriniam gyvenimui. Išgirstos mintys teikė gerų minčių mastymui. A. Prapuolenytė supažindino su kun. Vytautu Volertu, pakviesdama visus nesenai įšventintą kunigą pasveikinti Lietuvoje gerai žinoma giesme: „Sveikiname Jus, sveikiname... linkime Aukščiausiojo palaimos! Gyvuokite ilgiausius metus... Bažnyčios gerovei“. Atleidų dienos pabaigai visi rinkosi prie Šiluvos Mergelės statulos. Ten prasidėjo ir baigėsi procesija su Rožinio

DRAUGAS

(USPS-141000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$0.00. Foreign countries \$90.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakviesimai — gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesį, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.	
U.S.A.	\$80 \$45 \$25	
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90 \$50 \$30	
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45 \$30 \$25	
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)		
U.S.A. dol. savaitinis	\$50 \$30 \$25	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

malda. Giedodami Liurdo Marijos giesmę, sustodami kiekvienai Paslapčiai prie Marijos statulų, keliavome per visą seselių sodybą... Šilta saulėta diena, mėlynas dangus, padėjo džiaugtis ir Dievui dėkoti už seselių suteiktą progą dvasinei atgaivai. (Daugiau kaip 120 Naujosios Anglijos lietuvių buvo susirinkę į tą šventę).

Atleidų dienos organizavimu, informavimu, raginimais joje dalyvauti ir jos pravedimu rūpinosi provincijos ses. Ignės Marijosiūtės sudarytas religinės programoms ruošti — talkinti, pasauliečių branduolys

su sesele Palmyra, seserų atstove. Branduoliui priklauso A. Lipčienė, dr. Č. Masaitis, A. Prapuolenytė, Č. Savickas ir O. Strimaitienė. Šiluvos atleidai buvo jų pirmasis gražiai pavykęs bandymas.

ap.

Būti žmogumi turėtų būti laikoma privilegija, o ne pasiteisinimas.

Anonimas

Gyvenimas yra komedija tiems, kurie galvoja, tragedija tiems, kurie jaučia.

Horace Walpole

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, Ill. 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-0505
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)

Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts. Ill. Kev. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS

6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Šešt. pagal susitarimą

Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIZINAS, M.D.S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai

6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6
Šeštadieniais pagal susitarimą

Michigan valstijos, Oakland apskrities Respublikonų rudens renginyje susitikę politikuoja (iš kairės): buvęs General Motors firmos prez. Bob Stempel, Amerikos Lietuvių Respublikonų federacijos pirm. Jonas Urbonas ir JAV Kongreso atstovas Joseph Knollenberg.

LIETUVIŲ FONDA SUSTIPRINO

Karo audrai artėjant, apleidami Lietuvą, daugelis beveik nieko nepasiekė, bet su savimi išsinešė ilgą, skausmą ir viltį sugrįžti. Ta viltis mus išlaikė ir davė jėgų nepalūžti. Dešimtmečiai tikėjome, kad visoms imperijoms ateina galas. Deja, kuomet tas galas atėjo, užtikto mus beveik nepasirengusius. Per tiek dešimtmečių buvome nuo krasto ir jo žmonių atskirti, tad ir tikros nuovokos neturėjome. Saviję išnešiojome tą paliktos tėvynės vaizdą, kurio ir nenorėjome pakeisti. Tad, atgimimui įvykus, norėjome viską savajam kraštui atiduoti. Todel išeivija ir Fondo nariai, manydami, kad išeivija jau savo reikšmės ir prasmės nustojo, norėjo visus savo aruodus ištuštinti.

To dvasinio pakilimo vedina, Lietuvių fondo vadovybė ir nutarė paskirti milijoną Lietuvai. Pinigus paskirti buvo lengviau, negu juos į Lietuvą perkelti. To atskirto milijono priežiūra buvo sudaryta patikėtinių taryba, o Lietuvoje švietimo ministras Darius Kuolys savo ruožtu sudarė dvilios kultūrininkų komisiją, paskirto milijono išdaliniui. Čia tie vargai ir prasidėjo, kadangi Lietuvoje beveik visos mokslo ir kultūros įstaigos bei organizacijos yra valstybinės. IRA nuostatai labai aiškiai pasako, kad nepelno siekiančių fondų lėšos negali būti skiriamos valstybinėms įstaigoms. Ne tik Lietuvoje, bet ir mūsų žmonės kažkaip negali suprasti. Nekantrėnėjai, manydami, kad su keletu milijonų būtų galima visus Lietuvos problemas išspręsti, pradėjo raginti, garsiai kalbėti ir spaudoje rašinėti, kad neužtenka to milijono paskyrimo, bet reikia „Atiduoti skolą Lietuvai“. Buvo net tokių, kurie per įsikarščiavimą pradėjo raginti „visus pinigus Lietuvai atiduoti, o iš procentų ir toliau remti išeiviją (mano pabraukta J.Ž.)“. Lietuvių fondas, girdėdamas (dažniausiai tu pačių asmenų) pakartotinus pasisakymus, padarė teisingą sprendimą, atsisakdamas visų savo narių. Buvo paruoštos anketos ir išsiuntinotos visiems fondo nariams. Jose buvo klausimai: 1. kokią indėlio dalį paskiria Lietuvai; 2. ar visą sumą palieka išeivijos švietimo ir kultūriniais reikalams. Kol buvo nutarta tokį atsiklausimą padaryti, anketas pa-

rengti ir jas išsiuntinėti, Lietuvoje daug kas pasikeitė. Pasikeitė ne tik vyriausybė, bet ir išeivijos požiūris. Nors ir su liūdesiu, bet daugelis turėjo sąvoką, kad Lietuva nebe ta, kokią svajonėse išnešiojome, ir kad mūsų parama dažnai ne ten nueina.

Tai gerokai sumažino išeivijos norą savo pinigų į ten perkelti. Be to, tiek aukščiausioji Taryba, tiek ir Seimas stengėsi visais galimais būdais išeivijai jokių teisių neduoti. Tad net tie, kurie norėjo viską atiduoti, pradėjo savo nuomonę keisti. Tad, anketoms sugrįžus, paaiškėjo, kad iš viso Fondo turimo kapitalo Lietuvai tepaskirta tik 150,252 dol. Tai tesudaro apytikriai vos 2 ir pusę nuošimčio, vadinasi, fondo nariai susiprato ir pamatė, kad galime savo kelnes prarasti, bet Lietuvos neaprengsime. Tai ne-reiškia, kad nustojome Lietuvą mylėti, tik, pamatę esamą padėtį, nebesame linkę savo „kračio skrynį“ atiduoti. I šiuos duomenis ir nuotaikas Fondo taryba bei pelno skirstymo komisija turėtų atkreipti rimtesnę dėmesį.

Tai reiškia, kad reikia daugiau dėmesio skirti išeivijos švietimui, spaudai ir kultūrinei veiklai, nes ji galbūt dar bus ir Lietuvai reikalinga, o nusilpusi išeivija niekam nebus nei reikalinga, nei naudinga. Kad Fondas galėtų efektyviau patvirtinti, tad reikia stengtis ir jį padidinti, nes prie dabartinių procentų tiems patiems reikalingams reikiama žymiai didesnė fondo. Tam tikslui ir yra organizuojami kasmetiniai vajai. Vajų tikslas yra išjudinti žmones, kad jie apie fondą pagalvotų ir plačiau kišenes atvertų. O kurie dar nėra su fondo tikslais susipažinę, tai reikia pakartotinai juos paaiškinti. Žinome, kad fondo nariai, ir net į spaudą rašantieji, nėra fondo įstatų paskaite. Jeigu ką nors siūlantieji pirmiau ir fondo įstatus pažiūrėtų, tai mūsų veikloje būtų žymiai daugiau darnos. Yra sakoma: „Kiek galvų, tiek ir protų“, ir tai nėra nieko blogo, jeigu ir kitų nuomonė toleruojama. Žinome, kad beveik kiekvienas norėtų fondą savaip patvirtinti. Galime įvairias nuomones turėti, bet turime sutikti, kad fondas yra saugiosios rankos. O tai ir yra svarbiausia!

Juozas Žygas

NEGUDRUS IŠŠOKIS AR POLITINIO GENIJAUS PASIREIŠKIMAS?

KAROLIS MILKOVAITIS

Pasaulio akys vėl neramiai sužiuoja į Rusiją. Paleisdamas parlamentą, Jelcinas pastatė savo karjerą į pavojų ir privėdė kraštą prie pilietinio karo briaunos. Kokia priežastis ji vertė ryžtis tokiam pavojingam žingsniui? Paties Jelcino žodžiais, pasakytas Maskvos televizijoje, priežastis buvo „išgelbėti Rusiją nuo demokratijos reformoms priešingų elementų, siekiančių kraštą vėl paskandinti komunizmo diktatūros jūroje“.

Iš Gorbačiovo perėmęs valdžios vairo ir pasiryžęs Rusijoje įvesti demokratinę santvarką bei pakelti žmonių gyvenimo lygį, Jelcinas bematant susidūrė su sunkiais nugalimomis kliūtimis. Komunistinės santvarkos palikta ekonominė padėtis buvo beviltiška: apleista - mažavertė pramonė, kalnai prastų gaminių, kurių niekas nenori pirkti, laukai pilni nesuvežtų, pūvančių pasėlių ir daržovių. Negana to, valstybės pakraščiu administracijos, kurioms niekada nereikėjo pačioms padaryti bet kokio nusprendžio, nežinojo, kaip savarankiškai tvarkytis; išties armijos komunistinių biurokratų, partijos narių ir KGB kari-ninkų, degančių noru vėl susigrąžinti sovietinę santvarką, nerimavo. Pasinaudodami padėties nepastovumu, grobė valstybinį ir prieinamą privatų turtą, kiek ir kur tik galėjo. Visa tai padėdį dar daugiau sunkino, nes nebuvo teisiųjų priemonių juos suvaldyti.

Suprantama, kad Jelcinas neturėjo laiko, išteklių nei priemonių nuskurdintą ekonominę padėtį greit pagerinti, bet jis darė, ką galėjo. Tačiau parlamentas, komunistiniai biurokratai ir jiems pritariantys neišmanėliai, nepaisydami tiesos, už tai kaltino, trukdė ir netiesios skelbimu niekino Jelciną. Nepajėgdami tūliu būdu palaikyti Jelcino valios, posovietinės Rusijos komunistiniai šiai ir Lietuvoje piliečių likučiai nerimavo, kaip kai menė sužeistų, ir gardą suvarytų, Sibiro tigrų. Nors netrukus įprastą visuotinę liaudies apklausą - referendumą gyventojų pasitikėjimą laimėjo Jelcinas ir betarpio pavojaus šmėklą laikinai nubaidė, bet jo laimėjimas nebuvo toks stiprus, kad visai norėjo išvengti kraujo praliejimų jam ir jo demokrati-jimo ir stengėsi, rusų ortodoksų nėms reformoms gresiantį pa-

voją. Patyrė pralaimėjimą, Jelcino priešai krašte, o ypač parlamente, pasiryžo dar arčiau prie kovoti, nes, jų įsitikinimu, jis buvo tasai asmuo, kuris pastoja kelią jų siekiams įgyvendinti. Jie savo pažadą sąžiningai tęsė, ir Jelcinas, galiausiai, buvo priverstas imtis griežtų priemonių juos su-drausti.

Kadangi ligotinis Rusijos parlamentas buvo dar užsilikęs nuo Sovietų Rusijos metų (sudarytas 1990 metų kovo mėnesį), tai dauguma jo atstovų, anot Aleksandro Solženicina, buvo paskirti, bet ne tautos rinkti, „partijos vežimais vežantys kuinai“. Būdamas komunistinės sudėties, parlamentas, žinoma, tempė tą vežimą komunistinės krypties link, o demokratine Jelcino valdžia - demokratijos link.

Susidarė Krylovo pasakėčios padėtis, kurioje lydeka tempia į vieną, vėžys - į kitą pusę. Parlamento opozicija valdžiai buvo gerai žinoma, bet daugelio nesuprasta. Priežastis yra ta, kad parlamentariai prieš Jelciną vedė komunistams tipiską pasališią „partizaninį puolimą (tikriausiai grovimo) ir vėl atsi-traukimo“ karą. Kadangi Rusijos konstitucijoje nėra aiškaus skirtumo tarp parlamento (legislacijos) ir vykdomosios krašto valdžios (prezidento bei kabineto) teisių, tai parlamentui lengva prezidento politines bei ekonomines reformas suniekin-ti, balsuojant prieš jas. Atseit, parlamentas balsuoja prieš pre-zidento įneštą pasiūlymą, pa-versdamas jo pastangas nieki-nėmis, bet kalas už tai lieka ne parlamentas, o prezidentas, kas gyventojų gerovės nepataiso.

Tokie veiksmai yra paprastas sabotazas, bet, naudodamiesi demokratine laisve, komunistai savo tikslą pasiekia ir lieka neatsakingi už savo veiksmus. Tokia taktika jie grovė (panašiai ir Lietuvoje) piliečių pasitikėjimą demokratiskai išrinkta valdžia, tiesdami sau-tę, Sibiro tigrų. Nors netrukus įprastą visuotinę liaudies ap-klausą - referendumą gyventojų pasitikėjimą laimėjo Jelcinas ir betarpio pavojaus šmėklą laikinai nubaidė, bet jo laimėjimas nebuvo toks stiprus, kad visai norėjo išvengti kraujo praliejimų jam ir jo demokrati-jimo ir stengėsi, rusų ortodoksų nėms reformoms gresiantį pa-

barpininkaujant, su parlamen-tarais geruoju susitarti. Bet šie, parlamente įsitvirtinę, reikala-vo, kad Jelcinas jiems nusileis-tų. Ypač „narsiai“ kalbėjo buvęs Jelcino viceprezidentas, dabar jo aršus priešas, buvęs Af-ganistano karo didvyris, avia-cijos generolas Aleksandr Ruc-koj. Tad, kas vėliau įvyko, bu-vo neišvengiama.

Susišaudymui vykstant, vie-nas Maskvos universiteto stu-dentas veržėsi arčiau parlamen-to rūmų. Amerikiečio korespon-dento paklaustas, ko jis taip ver-žiasi į pavojų, studentas ats-a-kė: „Noriu iš arti pamatyti, kaip komunizmas miršta“.

Ar komunizmas Rusijos parla-mento rūmuose mirė, sunku pa-sakyti. Daugelis Vakarų diplo-matų bei laikraštiniųku mano, kad jam suduotas mirtinas smū-gis. Taigi atrodo, kad Jelcino po-litinio sumanymo pranašumas vėl ryškiai pasireiškė. Los An-geles „Register“ dienraščio Maskvos korespondentė Ann Imse net teigia, kad „Jelcinas savo partiją sužaidė, kaip tikras šachmatų meistras“.

Kokia dabar Jelcino ateitis? Iš praeities žinome, kad Rusijos liaudies mėgsta sekti stiprios valios valdovą. Jelcinas pakar-totinai parodė, kad jis tą savybę turi. Lietuvai patikimešnis yra Jelcinas, negu jo priešas Ruckoj.

Kokia Rusijos ateitis? Vakarų valstybių korespondentų nuo-mone, Jelcinui gali užtrukti me-tus - gal net dešimtmetį apsi-valyti, vieno korespondento žo-džiaisariant, nu „komunis-tinės sistemos griuvėsių ir tos sistemos paliktų sąslavų. Nors ir mažai laiko turėdamas, Jel-cinas mėgina surasti pastovų pa-grindą demokratinės valstybės tvirtovei pastatyti.

SPROGIMAS ŠIAULIUOSE

Šiauliuose įvyko labai galin-gas sproginimas. Žuvo trys jauni vyrai. Manoma, kad sproginimas įvyko dėl neatsargumo, ruošiant sproginis. Žuvusieji policijai buvo gerai žinomi - šie vyrukai nuvarydavo automobilius, apgaudinėjo, prekiaavo spalvo-taisiais metalais. Šiauliečiai kalba, kad jie buvo vieni tur-tingiausių mieste.

• 1978 m. rugėjo 6 d., ištiktas širdies smūgio, mirė po piežius Paulius VI.

BALTIJOS AR PABALTIJOS VALSTYBĖS?

Vakarų pasaulio kalbose Lie-tuva, Latvija ir Estija, kaip geopolitinis vienetas, turi Balti-jos valstybių, šalių, respublikų pavadinimą. Iškilieji išeivijos rašto žmonės Vakaruose, k.t. Brazaitis, Girnius, Maceina, Vardys, Dambra, Venclova ir daugelis kitų naudojo irgi Balti-jos, o ne „Pabaltijo“ terminą. Tuo tarpu sovietinė lietuvių kalba spauda iki 1988 tai sa-vokai išreikšti išimtinai naudo-jo „Pabaltijo“ žodį. Kad taip buvo, pastebėjau 1986 pirmą kartą nuvykęs Lietuvon, skaitydamas ir tą spaudą, kuri užsienio lietuvių nepasiekdavo. Nuvykus antrą kartą 1989, į akis krito aiškus persiorientavimas: Sąjūdžio leidiniai naudojo Balti-jos, komunistinė pusė - „Pa-baltijo“ terminą. Prof. Vytautas Landsbergis, Sąjūdžio lyderis, tuo metu savo kalbose ir raš-tuose Lietuvą, Latviją ir Estiją pradžioje vadino Baltijos šalimis, vėliau - tik Baltijos valstybėmis. Atrodo, kad perėjimas iš „Pabaltijo“ į Balti-jos termino naudojimą derinosi su Sąjūdžio tikslų visuma - va-duotis ne tik iš karinės, bet ir iš kultūrinės okupacijos. „Lite-ratūra ir menas“ 1990.II.10 rašė, kad „daug kartų buvo nu-spręsta sakyti - Baltijos šalys, o ne (rusiškai) „Pabaltijs“.

Sunkoka suprasti, kodėl tuo metu, kai atgimstančios Lie-tuvos spauda valėsi nuo kalbinių usnių, išeivijos laikraščiai rodė tiesiog meilę „Pabaltijo“ ter-mui. Ta „meilė“ nuedavio taip toli, kad kai kurie redak-toriai Amerikos Baltų laisvės lygą savavališkai perkrikš-tydavo į „Pabaltiečių laisvės lygą“.

Tuo metu „pabaltiečiams“ į talką atėjo žymus Lietuvos mokslininkas - geografas dr. Vytautas Gudelis. Jis 1989.XI.16 „Dirvoje“ įtikinėjo, kad lietuvių kalboje vartotina Baltijos valstybių, bet „Pabaltijo“ valstybių terminas. Du jo teigimai priimtini be dis-kusijų: vienas - kad „terminas Pabaltijs nėra palyginti senas ir sudarytas greičiausiai nusi-žiūrėjus į rusišką Priabaltika“; antras - kad „geografijos, kaip ir kitų mokslų, terminai bei sąvokos turi būti aiškūs ir vienareikšmiai“. Tik visa bėda, kad straipsnio autoriaus aiški-nimas yra taip labai suveltas, jog jokiū būdu iš jo argumen-

tacijos neplaukia siūloma iš-vada: „Kalbant apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos užimamą teritoriją kaip visumą, lietuvių kalboje vartotini pavadinimai Pabaltijs“, „Pabaltijo respub-likos“, „Pabaltijo valstybės“. Gudelis savo straipsnyje aiš-kina, kad vieni Pabaltijui pri-skiria tik Lietuvą, Latviją ir Estiją, o kiti - „visą Tarybų Są-jungai priklausančią Baltijos pajūrio teritoriją nuo Vyburgo iki Kaliningrado“.

Lietuvio mokslininko išve-džiojimuose nesunku pastebėti tam tikrų minties nesuderin-tumą, kad išeivijos „Pabaltijs“, kaip fizinės geografijos terminas, tevertojamas tik lie-tuvių ir rusų kalboje, ir juo suprantamas tik Rytų Pabalti-jys. Tam Rytų Pabaltijui jis priskiria „Leningrado sritį, Estiją, Latviją, Lietuvą ir Kali-ningrado sritį“. Tada sunku su-prasti, kodėl jis nesiremia savo argumentu ir išvadoje siūlo „Pa-galtij“ vadinti tik Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Jau nuo carų laikų rusams buvo nemalonūs Lietuvos, Lat-vijos ir Estijos vardai. Žiūrint nuo Maskvos į vakarus, tos trys okupuotos valstybės caristinei Rusijai buvo „šiaurės vakarų“ kraštas, „pribaltiskij kraj“ ar „Priabaltika“. Komunistinė Rusija į „Priabaltika“ sąvoka įjungė dar ir iš Suomijos pa-glemžtą Viipurį ir Vokietijai priklausiusią, istoriškai baltišką Karaliaučiaus sritį.

Rusų kariuomenė, ačiū Die-vui, iš Lietuvos išsinešdino. Gaila tik, kad paliko, skaudžius prisiminimus kelianti, „Pabalti-ji“. Lietuvoje mažiau, bet išei-vijoje tas nemalonus žodis vis tebesimašo mūsų spaudos skil-tyse. Jeigu jau kam sunku atsi-veikinti su prievarta mūsų kal-bon įsodintu rusiškoju skoliniu „Pabaltijs“, galėtų tuo žodžiu vadinti geografine erdve aplink Baltijos jūrą, kas angliškai reiškia „Baltic rim“. Tai erdvei priklausytų Baltijos valstybės, Lenkija, Vokietija, Danija, Šve-dija, Suomija ir Rusija.

Juozas Kojelis

• 1963 m. rugpjūčio 30 d. pra-dėjo veikti specialioji telefono lini-ja tarp JAV Baltųjų rūmų ir Kremliaus.

• 1914 m. rugpjūčio 23 d. Japonija paskelbė karą Vo-jog jokiū būdu iš jo argumen-

KAZYS BIZAUSKAS: LIETUVOS ATSTOVAS JAV

PRANAS ZUNDĖ

22

28-tas katalikų Eucharistinis kongresas įvyko 1926 m. birželio 20-25 d. Čikagoje. Kaip vėliau rašė apie tą kongresą „Garsas“, „tokie gausaus iš viso pasaulio maldininkų suvažiavimo, tokio pakilimo ir susi-kaupimo dvasioje, pasaulio istorija neturėjo savo la-puotės“. Jei ir galima būtų abejoti „Garso“ ko-respondento teigimu, kad nieku tolygiau tam kongresui pasaulio istorijoje dar nebuvo buvę, tai tikrai netenka abejoti korespondento nepaprastu susizavėjimu tuo kongresu. Kongrese dalyvavo 11 kardinolų, apie 40 arkivyskupų, daugiau kaip 260 vyskupų ir daugybė chorų. Kongreso metu buvo išdalinta per pusantro milijono komunijų.

I Eucharistini kongresą buvo kviečiami vyskupai iš visų pasaulio kraštų. Lietuvos vyskupai igaliojo arkiv. Jurgį Matulaitį atstovauti kongrese Lietuvai. Tuo metu arkiv. J. Matulaitis buvo Apaštališkuoju vizi-tatorium Lietuvai, ka tik skėmingai atlikęs vieną svarbiausią, jam Šv. Sosto pavestų, uždavinį: suor-ganizuoti Lietuvos bažnytinę provinciją. Jau būdamas kelionėje į JAV, arkiv. J. Matulaitis gavo Paryžiuje iš Vatikano, iš kard. P. Gasparri, žinią, kad yra atnauji-nami Šv. Sosto santykiai su Lietuva ir kad Šv. Sostas įsteigė Lietuvos internunciatūrą. Tai buvo taip pat daugiausia arkiv. J. Matulaitio nuopelnas. Tą žinią jis tuojau pat telegrafu perdavė tuometiniam ministrui pirmininkui L. Bistrui Kaune.

Kelionėje arkiv. J. Matulaitio palydovas buvo kun. Pranas Bučys. Amerikos lietuviai ta proga užsipašė, kad aplankytų jų parapijas. Dar Amerikos lietuviai kunigai išpiko arkiv. J. Matulaitiui ir jo palydovui kun. Pr. Bučiui laivakortes.

Keliauninkai 1926 m. birželio 1 d. išplaukė laivu „Leviathan“ iš Cherburgo uosto ir birželio 7 d. pasiekė New Yorką. U.S. Lines prieplaukoje, kur laivas sustojo, jų jau laukė būrys lietuvių, jų tarpe ir Lietuvos pasiun-tinys JAV-ė K. Bizauskas, kuris arkiv. J. Matulaitį pažino dar nuo Vilniaus laikų. K. Bizauskui esant Lietuvos atstovu prie Vatikano, arkiv. J. Matulaitis, kuris tuomet rūpinosi išjudinti Lietuvos konkordato su Šv. Sostu reikalą, buvo aplankęs jį Romoje. Sutiko svečius prieplaukoje ir New Yorko kardinolo atstovas msgr. Lavelle.

Vakare Waldorf Astoria viešbutyje įvyko iškilminga arkiv. J. Matulaitiui pagerbti vakarienė. Svečių gausybė. Prie garbės svečių stalo ir salėj buvo K. Bizauskas, msgr. Lavelle, kun. Jakštys, kun. prof. Bučys, kun. Kuras, senatorius McGarry, kun. Vasy, senatorius Quinn, dr. J. J. Bielskis, kun. Simonaitis, kun. Duffy, kun. Ambotas, „Garso“ redaktorius M. Zu-jus, senatorius Carroll, adv. P. Daužvardis, „Vienybės“ redaktorius J. Širvydas, daug kitų žinomų dvasininkų ir pasauliečių veikėjų. Pažiūrėjus į vakarienes meniu, krito į akis tokie įdomūs valgiai kaip „Sorrel Soup a la Zanavykai“, „Potatoes a la Kapsai“, „Sweetbreads a la Džikai“, „Supreme of Chicken a la Žemaitiai“, „Romei and Beet Salad a la Vilna, Biruta Galce“.

Pirmas kalba pralatos Lavelle, New Yorko kardino-lo atstovas. Jis savo nuosirdžią kalbą baigia populia-riomis amerikiečių tarpe eilėmis, kuriomis išreiškia-mas jų nuosirdumas svečiams: „Ar vakarą, ar rytą jūs mus lankysit, mes visuomet pasirengę jus mielai priim-ti.“

Po to seke Lietuvos pasiuntinio Vašingtone K. Bi-zausko kalba. Tos kalbos turinys buvo maždaug toks:

„Šiandien mes susirinkom, kad pagerbt arkiv. J. Matulaitį, atvykusį atlankyt Amerikos lietuvių išeiviją.

Kiekvienas žmogus turi įvairių gyvenimo pažiūrų. Jo veikimas paeina nuo užimamos vietos.

Vysk. Jurgis Matulaitis po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo buvo paskirtas Vilniaus vyskupu. Jis veikė sunkiausių sąlygų metu. Jis veikė siekdamas teisybės ir teisingumo. Dėl to jis turėjo apleist Vilniaus rūmus.

Antroji fazė. Apaštališkojo Sosto pareidymu, jis tapo paskirtas Apašt. Lietuvos vizitatorium. Jis daug pastangų padėjo įsteigimui Lietuvos Bažnytinės Provincijos.

Linkiu Jam sulaukt trečiosios fazės - grįžti į atliuo-suotą Vilniaus arkivyskupo sostą“.

Vakaro programos vedėjas, pristatydamas arkiv. J. Matulaitį, nušvietė jo pastoracinę ir visuomeninę veiklą, nuo Freiburgo studentavimo laikų, kuomet dar jaunas studentas kun. Matulaitis garsėja savo nepa-prastais gabumais. Arkivyskupiui atstovaujantis kalbėti, publika, pakilusi iš savo vietų, sutinka jį ilgomis ova-cijomis. Svečias prabilo į ją šiais žodžiais:

„Širdingai dekoju už gražų sutikimą ir meilimą priėmimą. Sveikinu jus Lietuvos katalikų ir jos vyskupų vardu, kurių ypatingai įgaliotas atvyktų į šitą liuosybės šalį.

Jau 150 metų sukako, kaip žvaigždėta raudona bal-toji vėliava, Jungtinių Valstybių nepriklausomybės reiškeja, linksmai žaidžia Amerikos saulės spinduliuo-se.

Philadelphijoje turėsime progos matyti, kas padaryta materialės kultūros srityje. Eucharistinis Kongresas Chicagoje išreiškė dvasinės jėgos galybę tily-bos srityje. Abiejose iš tiesų padaryta stebėtinai daug.

(Bus daugiau)

Rita Juškie, Standard Federal banko viceprezidentė, vadovavusi „Drau-gų“ banketo (rugėjo 26 d.) programai. Nuotr. Jono Tamulaitis

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

LIETUVIŲ FONDO IGALIOJINIŲ REIKŠMĖ

Kiekvienai organizacijai ar verslo įmonei yra labai svarbus jos interesų ir konkrečių darbų atstovavimas, atlikimas tam tikroje teritorijoje. Labai svarbu ir Lietuvių fondui turėti savo atstovus — igaliojinius kiekviename didesniame lietuvių telkiniyje. Ne vien tik LF narių verbavimui bei aukų rinkimui, bet ir visų Lietuvių fondo interesų atstovavimui. Lietuvių fondo atstovo buvimas lietuvių gyvenamose apylinkėse yra naudingas ir tos apylinkės lietuviams bei jų organizacijoms, jų veiklai. Kartais lengviau pasidaryti LF nariu, atstovui išeikiant šimtine ar kita, negu ieškoti LF adreso ir eiti į centrą. Prastant LF lėšų prieš pat skirstymą lietuvių išlaikymui ar studentų stipendijoms, lengviau vietovėje iš igaliojinių gauti reikalingas formas, negu iš centro. LF naujų narių verbavimas gali būti sėkmingesnis, jei atliekant apylinkėje žinomam, ita-kingam LF igaliojiniui.

JAV LB XIII Tarybos sesijoje, įvykusioje spalio 9 d. Čikagoje, dalyvius sveikina LF valdybos pirm. Stasys Baras. Nuotr. Br. Juodelio

Lietuvių fondas JAV yra vi- siems lietuvių išlaikymo rei- kalams reikalinga finansinė į- gaine. Jo nariai yra visuose JAV lietuvių telkiniuose ir net už JAV ribų. Kai vyksta pagrindiniai LF metiniai suvažiavi- mai, kuriuose daromi svarbieji sprendimai, planavimas ir ren-

LIETUVIŲ FONDO IGALIOJINIAI

Cape Cod, MA: Dr. Eduar- das Jansonas, P.O. Box 424, Osterville, MA 02655.
Baltimore/Washington: Dalia Remienė, 1614 Ebbots Place, Crofton, MD 21114.
Cleveland, OH: Dalia Puško- rienė, 18051 Lake Shore Drive, Cleveland, OH 44119.
Detroit, MI: Vytas Petrulis, 30115 Brookview, Livonia, MI 48152.
Grand Rapids, MI: Jonas Treška, 2008 Birch Drive NW, Grand Rapids, MI 49504.
Florida (šiaurinė ir vidurinė): Jurgis Janušaitis, 8 Talo Cir- cle, Port Orange, FL 32018.
Hot Springs, AR: Salomėja Šmaizienė, 204 Broadmoor, Hot Springs, AR 71913.
Los Angeles, CA: Violeta Gedgaudienė, 23923 Wildwo- od Canyon Road, Newhall, CA 91321.
Philadelphia, PA: Bronius Krokys, 1124 Hedgerow Lane, Philadelphia, PA 19115.
New York: Lilė Milukienė, 111 Grohman Lane, Plain- view, NY 11803.
St. Petersburg, FL: Janina Gerdvilienė, 224 45th Avenue, St. Petersburg Beach, FL 33706.

kami direktoriai, juose sunku dalyvauti periferijoje gyvenan- čiam LF nariui, bet jam lengva išreikšti savo nuomonę ir pagei- davimus per apylinkės LF iga- liotini, todėl jų dalyvavimas metiniuose LF suvažiavimuose yra labai svarbus, netgi būtinas. Be abejo, labai naudingas LF iga- liotiniui, prieš vykstant į meti- nį LF suvažiavimą, sukviesti apylinkėje esančius LF narius, išklausti jų nuomonių bei norų ir juos perduoti pranešimų me- tu suvažiavime.

LF igaliojinių pareiga daly- vauti apylinkėje vykstančiuose renginiuose, pasveikinti LF var- du bei talkinti jų ruošoje. Dar geriau, kai LF igaliojinių, į talką pasikvietęs apylinkės LF narius, sudaręs komitetą, suruo- šia socialinius bei kultūrinius renginius, tuo pasitarndamas apylinkei, sutelkdamas lėšas bei naujus narius Lietuvių fon- dui. Esant progai, LF igaliojinių savo apylinkėje išeikia LF pre- mių ar paramos čekius, aplan- ko senelius, sergančius ir pa- de- da jiems sudaryti testamentus, ir juos įtraukiant ir Lietuvių fon- dą. Svarbu, kad ir LF nario šer- menyje dalyvautų igaliojinių, tartų atsisveikinimo žodį, arti- miesiems pareikštų užuojautą, paminėtų spaudoje, Lietuvių fondo skyriuje „Drauge“. Tada LF nariai jausis kaip viena šeima. Jei laidotuvių aukos skir- riamos Lietuvių fondui, igalio- jinių jas priima ir persiunčia centrui su aukojusių sąrašu.

LF igaliojiniai siunčia žinutes arba prašymus apie savo ar ki- tų LF narių veiklą Lietuvių fon- do skyriui „Drauge“ redakcijos adresu. Bendradarbiavimas ir kitoje mūsų spaudoje svarbus. Lietuvių fondo igaliojinių veikla, pareigai atliekama apylinkėse, yra nepaprastai svarbi LF augimui, naujų narių, ypač iš jaunosios kartos, įtrau- kimui ir pelno dalinimui su re- komendacijomis. Ne visi lietu- vių telkiniai turi LF igalioji- nius. Jų reikia daugiau. Turi- mus skelbiamie LF narių žiniai, su prašymu prisidėti prie iga- liotinių darbų.

KVIEČIAME Į POKYLI

Tradicinis metinis Lietuvių Fondo balius ruošiamas š.m. lapkričio 6 d., šeštadienį, Mar- tinique pokylių salėje, 2500 W. 95th St, Evergreen Park, IL. Programoje: 6:00 val. kokteiliai, 6:30 val. vakarienė, 7:00 val. studentams stipendijų išeikimas ir 8:00 val. šokiai. Visi kviečia- mi iš anksto užsisakyti pokylio bilietus, skambinant LF rengi- nių vadovei Marijai Remienei, telef. (708) 562-1448, arba juos tiesioginiai įsigyti Lietuvių Fon- do raštinėje, 3001 W. 59th st, Chicago, IL, 60629. LF paaugoje 100 dolerių gauna vieną baliaus bilietą nemokamai. Siurprizine programą pamatysite atvykę. Lietuvių Fondo naujų narių ir naujų lėšų derlius šiais metais nedidelis. Jį visi galime padidinti savo dalyvavimu tradicinia- me LF pokylyje. Jame bus labai patogu ir naujų inasų čekį išeikti.

Lietuvių Fondo metiniai ba- liai visuomet buvo malonūs ir smagūs. Toks bus ir lapkričio 6 dieną. Atvykite ir patys įsitikin- site. Kartu paremsite ir mūsų lietuvių išlaikymo finansinę į- gaine — Lietuvių Fondą.

Spaudos stalo XIII LB Tarybos sesijoje spalio 9-10 d. Iš kairės: Kęstutis Miklas, Aldona Šmulkštienė, Bronius Juodelis, Juozas Žygas, Edvardas Sulaitis.

LIETUVIŲ FONDO II LEIDINYS JAU PARUOŠTAS

Lietuvių fondui sukaupus penkis milijonus, Lietuvių fon- do vadovybė pažadėjo išleisti antrą leidinį, kuriame būtų at- žymėti dosnieji aukotojai ir visuomenė supažindinta su Lietuvių fondo veikla bei at- siekimais. Redaktoriui buvo pakeistas tuolaikinis LF infor- macijos komisijos pirmininkas Antanas Juodvalkis. Sutikda- mas su nauju įsipareigojimu, A. Juodvalkis prašė palikti laisvę sudarant redakcinę kolegiją ir parenkant bendradarbius. LF taryba su tokiomis sąlygomis sutiko ir pažadėjo visokeriopą talką bei paramą, kurią ir vykdo.

Aš pats ir redakcijos kolegijos nariai neturėjome didesnės pa- tirties tokį stambų leidinį su- sudagauti ir paruošti spaudai. Sudarant redakcinę kolegiją, ne- buvo didesnių problemų, ir pak- viestieji nariai sutiko įsijungti į redakcinį darbą, nes buvo visi nuširdus LF rėmėjai ir jo idėjų propaguotojai. Į redakcinę kole- giją buvo pakviesti ir sutiko įeiti šie asmenys: Vaclovas Momkus, dr. Atanas Razma, Marija Re- mienė, Alė Steponavičienė, Ra- mona Steponavičiūtė ir Juozas Žygas. Sudarius redakcinę kole- giją, buvo aptartas leidinio turinys ir apimtis bei bendra- darbiai. Redakcinę kolegiją pasiskirstė darbais, ir prasidėjo medžiagos telkimas.

Darbas ėjo pamažu, nes visų dėmesį tuo laiku patraukė ne- numatyti įvykiai, kaip Lietuvos nepriklausomybės atstatymo

paskelbimas. Kadangi visa redakcinė kolegija buvo ir yra ištraukusi į visuomeninę ir žurnalistinę veiklą, tai nau- jiems įvykiams riedant, neliko stovėti nuosalyje, bet visa energija įsijungė į vyksmą. Lei- dinio redakcinis darbas sulėjęs, nes buvo laukiama naujos padė- ties nusistovėjimo. Lietuvių fon- do nariams, paskyrus vieną mi- lijoną dolerių Lietuvos švietimo ir kultūriniais reikalams, atgi- jo diskusijos dėl tolimesnio LF nedalomo kapitalo tvarkymo.

Kaip žinoma, šiomis dienomis skelbiami duomenys, kaip to- liau bus LF kapitalas tvarko- mas. Iš gautų duomenų išryškė- jo, kad tik maža dalis LF narių turimus inasus ar jų dalį panoro pervesti Lietuvai, tuo parody- dami nepasitenkinimą dovanoto milijono paskirstymu.

Pakviestieji bendradarbiai ne visi prašomu laiku atsiuntė medžiagą, o gyvenimas ėjo savo keliu ir laikas bėgo. Norėta sustoti prie 1991 metų gruodžio 31 d. veiklos, bet darbas vė- luojanč, į leidinį talpinami visi 1992 metų duomenys. Redakci- ja norėjo, kad daugiau medžia- gos tilptų šiame leidinyje ir apimtų naujausią veiklą. Reikė- jo jau parašytus straipsnius papildyti ir suderinti su naujais įvykiais.

Šiuo metu medžiaga yra per- duota leidyklai ir didžioji dalis surinkta ir skaitomos korektū- ros. Leidinį renka, nuotraukas paruošia ir spausdina „Draugo“ spaustuve. Darbas didelis, nes knyga numatoma tokio pat for-

mato, kaip pirmoji, o narių ir nuotraukų skaičius yra žymiai padidėjęs.

Redakcija ir bendradarbiai ne- gauna atlyginimo ir savo darbą auksa, tad negalima lyginti su atlyginamais kadrėmis. Redakci- ja atsispraus prenumeratorių už leidinio vėlavimą, nes darbe at- sirado ir nenumatytų kliūčių. Prašome kantrybės ir turime viltį leidinį pateikti 1994 metų narių suvažiavimui.

Antanas Juodvalkis PRANEŠIMAS

Pranešame Lietuvių fondo na- riams ir visuomenei, kad pagal LF narių metinio suvažiavimo nuosprendį, šių metų liepos mėnesį visiems nariams, turin- tiems Lietuvių fonde daugiau šimto dolerių inasą, buvo išsiųs- ta 2932 „Pagrindinio kapitalo skyrimo pareiškimas“.

Pasibaigus grąžinimo ter- minui 1993 m. rugpjūčio 30 d., trijų asmenų komisija, suskai- čiačius sugrąžintus pareiškimus, nustatė, kad 184 Lietuvių fon- do nariai dalį ar visą savo inasą (išskyrus 100 dol.) skyrė švieti- mo ir kultūros reikalams Lietu- voje, kas sudaro 150,252 dol.

Likusiai LF nariai ir toliau savo inasus palieka Lietuvių fondo pagrindiniame kapitale, iš kurio gaunamu pelnu yra re- miamas lietuviškas švietimas, kultūra ir jaunimas.

Dėkojame visiems Lietuvių fondo nariams už padarytą sprendimą ir prisijusias aukas. Reikia auginti Lietuvių fondą, be kurio paramos išieivija tikrai negalės išsiversti.

Lietuvių fondas

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVEDIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

Kviečiame **VISUS** pasinaudoti SPECIALIAI NUPUGINTOMIS LĖKTUVŲ BILIETŲ KAINOMIS Į DAINŲ ŠVENTĘ!

SIŪLOME:

Septynių (7), dešimties (10) ir keturiolikos (14) dienų maršrutus po Lietuvą. Keturiolikos (14) ir septyniolikos (17) dienų maršrutai po Pabaltijį. Pavienius ir grupinius maršrutus pagal jūsų pageidavimus. Viešbučių rezervacijos. Plataus pasirinkimo transportas: keleiviniai automobiliai — Cadillac Seville, Cadillac El Dorado, Audi, Ford T-Bird, mini-autobusai (vans) Ford Aerostars, Toyota, Dodge ir Mercedes — Benz autobusas.

Visos mūsų raštinės Lietuvoje yra pasirošę suteikti jums įvairias turizmo paslaugas. Reikalui esant, galite kreiptis: **VILNIUJE, KAUNE, KLAIPĖDOJE, ŠIAULIUOSE IR PANEVĖŽYJE.**

Lietuvos Kultūros ministerijos pavedimu, **geriausį bilietą į visus 1994 DAINŲ ŠVENTĖS** renginius bus platinami sausio mėnesį tik per mūsų agentūrą.

Atstovaujame visas akredituotas pasaulio oro linijas. Jums pagėdaudant, galime išrašyti lėktuvo bilietus m^o raštinėje Vilniuje. Apmokėjimas gali būti Amerikoje, arba Lietuvoje. Garantuojame žr^o ausias kainas ir užtikrintą patarnavimą.

Visais kelionių reikalais — bilietais, atostogomis po visą pasaulį, kelionėmis laivu, traukiniu, lėktuvu — kviečiame kreiptis į mus ir mes maloniai ir profesionaliai aptarnausime visose mūsų raštinėse.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154

TELEFAX (370) 2-223-149

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

GAMYKLOS LABORATORIJOJE

yra atviros 2 pozicijos. Rei- kia turėti leidimą dirbti. Darbas 40 val. į sav. Virš- valandžiai apmokami 1.5 karto. Kreiptis nuo 9 v.r. iki 10:30 v.r., Virgis, tel. 312-276-6345.

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokė- sit už apdraudą nuo ugnies ir auto- mobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.
IVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Noriu pirkti akordeoną ir ar- moniką (concertina). Skambinti: 708-755-6444.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MA- ŠINAS, SALDYTVUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖ- SINTUVUS.

H. Deckys
Tel. 585-6624

St. Bede's Arts & Crafts Bazaar
Sat. Oct. 23
at 83 St. & Kostner Ave.
9 a.m. - 4 p.m.
For more info.
Call 312-581-6065

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

Century 21 **KMIECIK REALTORS**
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer, ji profes- sionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

HELL IN ICE Onutė Garbštienė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people-a nation, ravaged by a vicious occupying force, but resist- ing and surviving.

Translated by Raimonda K. Bartuska. 256 pages, hard cover. Published in Vilnius 1992. Book price \$13.00. Shipping and hand- ling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sales tax. Send orders to: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589.**

DANUTĖ BRAZYTĖ BINDOKIENĖ Lietuvių Papročiai ir Tradicijos Išeivijoje Lithuanian Customs and Traditions

Antroji laida/Second Edition

Autorė jau knygos pratarmėje rašo: „kad knyga bus naudinga tiems, kuriems ji skiriama: lietuviams išeiviams, tebeinantiems lietuviškumo keliu, nuolat kreipiantiems akis ir mintis į savo kilmės kraštą — Lietuvą“.

Pirmoji laida išleista 1989 metais turėjo labai didelį pasisekimą ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe ir buvo išparduota per trumpą laiką.

Antrąją laidą išleido taip pat Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Chicago, IL 1993 m. Knyga kietais viršeliais, 362 psl. iliustruota. Lietuvių ir anglų kalba. Kaina 15 dol. Užsakant paštu, pašto persiuntimo išlaidom pridėdama: JAV — 2.50 dol., į Kanadą, 3 dol. į kitus kraštus 3.50 dol. Illinois valstijos gyventojai dar pridėda 1.31 dol. valstijos mokesčių.

Užsakymus siųsti: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

Lenkų Okupacijoje ir Jų Kalėjimuose

Povilas Petkevičius

Šioje 187 psl. knygoje vilnietis autorius aprašo savo gyvenimo tarpsnį, praleistą lenkų okupuotoje Lietuvos dalyje ir 8-rius metus kalėjimuose. Knygos kaina 8.00 dol. Ill. gyventojams Tax 70 ct. Persiuntimo išlaidos: + USA — 2.50 dol., Canada — 3.50 dol.

BALTIA EXPRESS CO., LTD.

Prez. Vidmantas Rapišys

KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

- Su pristatymu į namus be maito.
 - AIR CARGO siuntiniai prieššventiniui laikotarpiu kas antrą dieną.
 - Pinigai doleriais į Lietuvą per 47 val.
 - Nemažas ir vertingas amerikietiško maisto siuntinys tik \$38.
- Visa tai per **BALTIA EXPRESS** — vienintelę kompaniją, laiku pristatantią šventinius siuntinius. Kalėdiniai siuntiniai turi būti pristatyti iki lapkričio 1 d. Atvežkite arba siųskite UPS:

3782 W. 79th St., Chicago, IL 60652

Skambinkite nemokamai: 1-800-SPARNAI, 1-800-772-7624

Prel. V. Balčiūnas Panevėžio katedroje š.m. rugsėjo 12 d. koncelebravo su kaktuvines šv. Mišias (prieš 60 metų jis toje katedroje įšventintas kunigu). Pirmasis iš kairės: naujasis marijonų provincioles kun. Donald Petraitis, MIC, tuo metu lankėsis Lietuvoje.

MENO UGDYMO PROBLEMOS LIETUVOJE

VYTAUTAS KUBILIUS

Sovietinės okupacijos metais Lietuvoje buvo išugdyti gausūs profesinio meno kūrėjų kadrai. 1985 m. įvairioms kūrybinėms organizacijoms (sąjungoms) priklausė apie 8000 narių. Sovietinė valdžia naudojo menininkus kurti fasadinei kultūrai, kuri pridengė prievartos režimą, jį įteisintų ir humanizuotų. Menai buvo skiriama nemaža valstybės subsidijų (išlaikomi du simfoniniai orkestrai), o menininkams nešykštama garbės vardu, ordinu, privilegijomis. Okupacijos sąlygomis, kai informacijos priemonės buvo kompartijos monopolizuotos, menas tapo tam tikru būdu užsifuruota tautos savimonės, dvasinio pasipriešinimo, visuomenės nuotaikų bei realios situacijos išraiška. Todėl menininkas – tai murkdomas, tai vėl paglostomas valdžios – jautėsi labai reikšminga figūra.

Nepriklausomoje Lietuvoje valdžia laikosi demokratinio būdo išreikšta žmonių valia. Jai nereikalinga fasadinė struktūra, kuria dangstėsi totalitarinė diktatūra. Vyriausybės nėra tiesiogiai suinteresuota, kad gausi menininkų armija atitinkamu būdu išplautų žmonių smegenis ir formuotų jas vyriausybei palankia linkme. Demokratinėje visuomenėje menas įgyja autonomine vertę. Išsiskaidžiusią, pliuralistinę visuomenę menas sutelkia, nubrėždamas visai žmonių bendrą teisingumo ir grožio vertybių horizontą, duodamas galimybę kiekvienam žmogui estetiškai išgyventi visą žmogiško likimo patirtį. Menas humanizuoja visuomenę ir išlieka kaip jos dvasinio stabilumo garantas. Tad vyriausybė vis vien negali likti abejinga meno padėčiai.

Pastaraisiais laikais Lietuvos valstybė atsiskaitė kai kurių monopolijos teisių meno sferoje. Įsteigė apie 1600 privačių leidyklų. Atsirado privačių dailės galerijų. Susikūrė akcinės bendrijos ruošti koncertams. Leidžiami bendruomenių laikraščiai. Bet privati iniciatyva aprėpia kol kas nedidelį profesinio meno pakraštį. Ligi šiol nėra kultūros ir meno rėmimo palaikančių įstatymų. Parama menai ne kiek nesumažina akcinio bendrovės ir verslininkų pajamų mokesčių. Artimiausiu metu turėtų būti įvesti labdarą ir kultūros rėmimo palaikančių įstatymai kartu, žinoma, su autorių teisių įstatymais, kad meno kūrėjai nebūtų piktybiškai apipiešinėjami, kaip iki šiol.

Valstybė lieka pagrindinis meno mecenatas dabartinės

ekonomikos suirutės sąlygomis. Be valstybės paramos tuoj pat turėtų uždaryti Lietuvos teatrai, muziejai, bibliotekos. Nutrūktų simfoninių orkestrų veikla. Pasibaigtų lietuvių kultūrinio palikimo leidyba. Nebėgtų kultūrai skirti žurnalai ir laikraščiai.

Tačiau Lietuvos biudžetas, aišku, nebepajėgs išmaitinti visų 8000 profesinių menininkų. Dalis jų emigruoja iš Lietuvos, susilpnindami krašto meninį potencialą. Sulaikyti kūrybinių intelektų nutekėjimą į užsienį yra svarbus kultūros politikos uždavinys.

Lietuva turėtų vadovautis Skandinavijos kraštų kultūrinės politikos modeliu. Jau antri metai skiriamas vyriausybės stipendijos įžymiesiems ir jauniems menininkams. Teatro srityje valstybės subsidijos pradėtos skirti tam tikriems kūrybiniam sumanymams realizuoti, o ne patiai meno ištaigai išlaikyti. Leidyboje taip pat imta finansuoti konkrečius leidinius, o ne paties leidyklas. Tačiau iki šiol nėra sudarytas valstybinių prioritetų leidybos srityje projektas, dėl kurio galėtų varžytis ir privačios leidyklos.

Buvęs premjeras Lubys yra anksčiau pareiškęs, kad vyriausybė nutrauks bet kokias subsidijas spaudai. Didieji dienraščiai ir valdančios partijos spauda išliks, o kultūrinė spauda suirs. Tai būtų savizudiskas veiksmas. Be abejo, ne visa kultūrinė spauda turėtų būti finansuojama. Čia irgi reikalingas konkurencijos principas – kas turi didesnį tiražą, idomnesnius autorius, kas siūlo platesnę kultūros raidos perspektyvą. Tai turėtų spręsti ekspertai. Tačiau valstybė turėtų finansuoti ar bent kredituoti baigiamos didžiulės spaus-tuvės statybą. Valstybė turėtų paskatinti užsienio kapitalo investicijas į poligrafijos pramonę, ypač į mažų modernių spaus-tuvių steigimą Lietuvoje. Nėdovanotinai užstas makulatūros perdirbimo ir popierių gamyklos projektavimas.

Nors demokratinė valstybė privalo atsakyti administravimo ir reglamentavimo meno srityje, tačiau ji turi jausti atsakomybę už meno padėtį. Ilgus dešimtmečius menas buvo savotiškas tautos savignos pylimas, saugojęs ją nuo išstipimo „brolisų tautų“ katile. Dabar šis pylimas turės sergėti mūsų tautos dvasinį savitumą, plūstantį į kraštą „masinės kultūros“ srautams. Tai nuolatinis valstybės rūpestis – stiprinti šį pylimą.

IŠKILMĖS PANEVĖŽYJE

Š.m. rugsėjo 12 d. savo kunigystės 60 metų jubiliejų Panevėžio katedroje šventė prel. Vytautas Balčiūnas (iš JAV), mat čia prieš 60 metų jis buvo vyskupo Kazimiero Paltaroko pašventintas kunigu.

Iškilmės dalyvavo Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas, prel. Algimantas Bartkus ir prel. Kazimieras Dobrovolskis iš Romos o taip pat kun. Donaldas Petraitis, MIC ir kun. Adolfas Klimauskas – abu iš Amerikos. Pamokslą pasakė katedros klebonas prel. Juozapas Antanavičius. Iškilmų dalyviai turėjo progos išgyventi nepaprastai jautrią akimirka, kai akluju atstovą dekojo prelatui Balčiūnui už į juostes įkalbėtą Šv. Rašto Naująjį Testamentą.

Po šv. Mišių vysk. J. Preikšas pašventino paminklą ant kun. Alfonso Lipniūno kapo. Buvo pašventintas ir kitas paminklas-koplytstulpis šv. Tėvo apsilankymui Lietuvoje paminėti. Šis paminklas pastatytas prie Panevėžio katedros iš gautų asmeninių dovanų Brooklyno, Detroito (Southfield), Lemonto, St. Peterburgo lietuvių parapijos, šių metų gėvėnijoje ten lankantis prel. J. Antanavičiui. Tai buvo katedros klebono troškimas, sujungti savuosius čia, tėvynėje, ir išeivijoje. Antroje koplytstulpio pusėje bus užrašas, primenantis, kad tą paminklą statė Panevėžio ir minėtųjų lietuvių parapijų išeivijoje tikintieji. Pjėdestalas yra apmūrytas akmenėliais, kuriuos sunėšė Panevėžio katedros parapijiečiai: kiekvienas po akmenį.

Prel. Juozapas Antanavičius

MŪSŲ PROTĖVIŲ ŽEMĖ

Lietuvių prosenelių kraštas – Karaliaučiaus kraštas buvo Rusijos savavališkai prijungtas prie Rusijos. Dabar ten gyvena 900,000 žmonių. Iš jų 700,000 yra rusai, 80,000 – baltgdžiai, 65,000 – ukrainiečiai, 20,000 – lietuviai ir 12,000 – vokiečiai. Ten Pilaitės (Pillau), dabar rusų vadinamame Baltisko mieste buvo sovietų karo laivyno ir aviacijos bazė, kas ir dabar tebėra.

Teigiama, kad tokia padėtis Karaliaučiaus sritį nuves į ekonominį bankrotą ir gali destabilizuoti visą Pabaltijo regioną.

Rusai šią sritį gali pasiekti tik važiuodami per Lietuvos teritoriją. Lietuva Karaliaučiaus sritį tiekia 80% visos elektros energijos.

Karaliaučiaus sritis – tai Mažoji Lietuva, tai mūsų protėvių žemė. Iš ten per amžius išplaukdavo lietuviai-prūsai žvejai laivais į Kuršių marias, į Baltijos jūrą... (ALto informacijos)

DRAUGO RĖMĖJAI

Sumokėdami už „Draugo“ siuntinėjimą ir išgydami knygas bei plokšteles arba sumokėdami skelbimų sąskaitas, laikraščio išlaikymui aukojo:

25 dol. sol. Algirdas Brazis, Palos Heights, IL., Juozas ir Daila Liubinskai, Chicago, IL, Laima ir Romualdas Predkeliai, Huntington Beach, FL;

20 dol. Bronius Arbataitis, Chicago, IL, dr. Daina Variakojis, Chicago, IL., Kazimieras Jakštas, Lemont, IL., Jurgis Lampas, Chicago, IL., Birutė Kasinskas, Chicago, IL., Petras Menkeliūnas, Chicago, IL., Bronius Nainys, Lemont, IL., Janina Pileckas, Chicago, IL., Povilas Naujokas, Chicago, IL, Laima Milaitis, Oak Lawn, IL, Ramona ir Algis Grauziniai, Elgin, IL, Juozas Kazlauskas, Waterbury, CT., Tadas Jūratė, Palos Heights, IL, Tadas Jūratė, Grigonis, Chicago, IL, Ilga ir Pranas Jurkus, Elmhurst, IL, Irena Kudirkienė, Mason City, IL, J. Ambrozaitis, Middlebury, CT., Alfonsas Baliūnas, Euclid, OH, dr. V. A. Lesnias, Palatine, IL, Marija Macevičienė, Chicago, IL, A. Maciukevičius, Waukegan, IL, Stasė Maurukienė, Algonquin, IL, Bolius Micpovilius, Brockton, MA, Karolis Milkovaitis, Yorba Linda, CA., P. Leipus, Oak Park, IL, Petras Petraitis, Richmond Hill, NY, Stasys Jankauskas, Westlake, OH, Petras Rimkus, Miami Beach, FL, Bronė Selenis, Livonia, MI, Balis Steponis, Seven Hills, OH, Petras ir Adelė Striupaičiai, Chicago, IL, Regina Schwartz, Cleveland, OH, Danutė B. Svirskis, Brockton, MA, Edvardas Šlakaitis, Chicago, IL, John Shatas, Waterbury, CT, G. C. Tamkūtonis, Chicago, IL, Balys Telyčėnas, Dearborn, MI, Eugenija Valavičius, Hammond, IN, Stanley Vilinskas, Windsor, CT, Antanas Vilutis, Fort Wayne, IN, Gediminas Žemaitis, Cleveland, OH, Charles Žygas, Grand Rapids, MI;

15 dol. Veronika Petrulienė, Danville, IL;

10 dol. Jūratė E. Gentlesk, Haddonfield, NJ, Genevieve Gobis, Amsterdam, NY, Pranas Janulaitis, Rancho Palos Verdes, CA, Jurgis Kriaučiūnas, London, Ont, Kanada, Anna Krywonis, Baltimore, MD, Kuni-gunda Vaitonis, Waterbury, CT, Juozas Ūsas, Chicago, IL, Edvardas Zabarskas, Orland Park, IL.

20 dol. Petras Juodikis, Chicago, IL, Ona Mikulskienė, Cleveland, OH, J. Meškauskas, Chicago, IL, Vincas Pavilskis, Chicago, IL, A. Pauzuolis, Chicago, IL, Stasė Prialgauskienė, Chicago, IL, Praurimė Ragienė, Bloomington, IL, E. Tutlys, Arlington, WA, Ramutė E. Vyšnia, Chicago, IL;

15 dol. Juozas Baužys, Orland Park, IL;

12 dol. Juozas Masionis, Chicago, IL, Kazys Rožanskas, Chicago, IL;

10 dol. Marta Atkočaitienė, Chicago, IL, P. Miliauskas, Chicago, IL, Ona Aleknienė, Miami Beach, FL, Emilija Sumeras, Chicago, IL, A. Grigalaukas, Marlboro, MA, Jonas Svaras, Chicago, IL, Peter Pleštys, Chicago, IL, Antanas

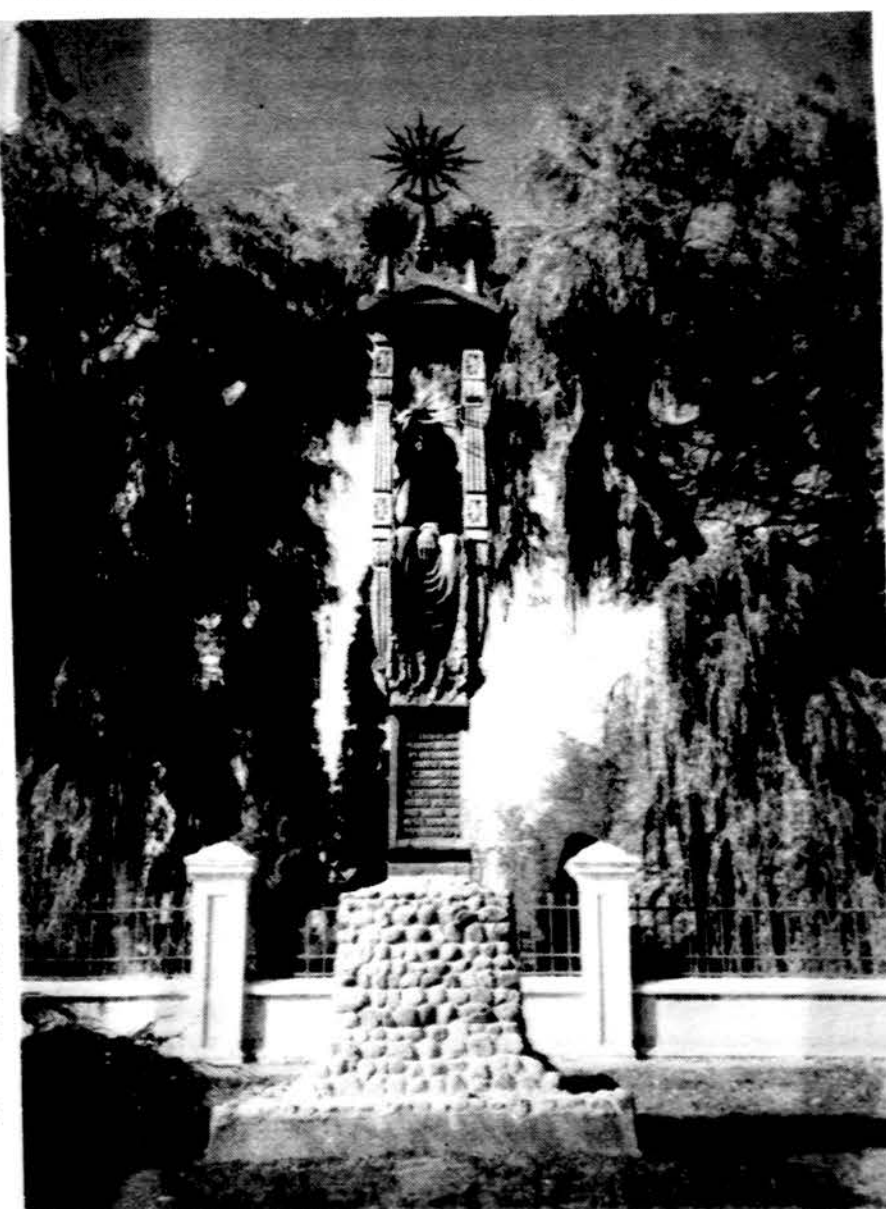
Sprindys, Deltona, FL, Olga Sprindziukas, Chicago, IL, V. ir R. Mačiuliai, Palos Park, IL, Alfredas Sumanas, St. Petersburg Beach, FL, Bronius Užsienis, Chicago Ridge, IL, Antanas Vilutis, Schererville, IN, ir Arūnas Zailskas, Cicero, IL.

20 dol. Jurgis J. Lasinskas, St. Petersburg, FL, Vytautas A. Račkauskas, Cicero, IL, Vidmantas Raisy, La Grange, IL, Vaclovas Nenortas, Manchester, CT, Liudmila Vilimienė, Chicago, IL, Jonas Urbonas, Clawson, MI, dr. Elena Pertik, New Buffalo, MI, Jonas Labanuskas, St. Petersburg Beach, FL, Eugenijus Kleinas, Wollaston, MA., Albina ir Mykolas Smelstoriai, Euclid, OH, Aldona Aistienė, Temple Hills, MD, Juozas Bodreika, St. Petersburg, FL, Ona Rinkienė, St. Petersburg, FL, Domas Misiulis, Lockport, IL, M. Kleinitis, St. Petersburg, FL, Zuzana Pupienė, St. Petersburg Beach, FL, Tėvai Jėzuitai, Cleveland, OH, Jonas Paronis, Darien, IL, Ona Junkeris, Melrose Park, IL, Antanas Baltrušaitis, Bolingbrook, IL, Daiva ir dr. Petras V. Kisieliai, Downers Grove, IL, Viktorija Šaulienė, Lemont, IL, Vladas Paalksnis, Chicago, IL, Ona Gedvilienė, Chicago, IL, Vilhelmas Radzius, Chicago, IL, Kostas Eidukonis, Tucson, AZ, Petras Petrušaitis, Racine, WI.

10 dol. Stasys S. Jokūbauskas, Palos Hills, IL, Juozas Petkūnas, Racine, WI, Bronė Dirmantas, Chicago, IL, Clemence Bastys, Chicago, IL, Aldona ir Jurgis Venckūnai, Santa Monica, CA, Jonas Kvietys, Dayton, OH, Kazys Narbutaitis, Mayfield Hts, OH, Petras Ščyks, St. Catharines, Ont., Kanada.

15 dol. Cicero Jūrų Saulių kuopa „Klaipėda“, Cicero, IL, Juozas Brizgys, Chicago, IL, Juozas Kudirka, Forest Hill, MD, Stasė Laniauskienė, Euclid, OH, V. A. Mazeika, Colbert, GA, Gražina ir Bronius Mikėnai, Woodridge, IL, Monika Povilaitienė, Toronto, Kanada, A. Pretkelis, Chicago, IL, Albinas Markevičius, Santa Monica, CA, Vladas Stropus, Lemont, IL, Justinas Zakas, Toronto, Kanada.

10 dol. Aldona Aistienė, Temple Hills, MD, Kazys Barūnas, Ormond Beach, FL, Birutė A.

Koplytstulpis, pastatytas prie Panevėžio katedros. Tai Brooklyno, Detroito, Lemonto, St. Peterburgo ir Panevėžio tikinčiųjų dovana. Išeivijos lietuviai gaugiai aukojo, kai katedros klebonas prel. J. Antanavičius praėjusi pavasarį lankėsi JAV.

Kalėdos artėja!

**SUTEIKITE DŽIAUGSMO
GIMINĖMS LIETUVOJE**

☒ AIR CARGO
☒ SIUNTINIAI LAIVU
☒ DOLERIŲ PERSIUNTIMAS

SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ

atlanta IE, Inc.

2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121 ; 1-800-775-SEND

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1993 m. spalio mėn. 21 d.

5

Bulota, Chicago, IL, A. Bentnorių, Toronto, Kanada, V. Bilavicius, Orland Park, IL, Kristupas Daugirdas, Wilmette, IL, Halina Dilienė, Chicago, IL, Danutė Dirvoniene, Western Springs, IL, Rūta Dudzik, Athens, GA, Ona Braslauskaitė, Providence, RI, Ona Čerskus, Southfield, MI, Sofija Gliozerienė, Lemont, IL, Ramona ir Algis Grauziniai, Elgin, IL, Kazys Gričius, Dearborn Hts, MI, Jonas Gylys, Austin, TX, Danutė Jankienė, Redford, MI, Simas Jokūbaitis, Chicago, IL, Pranas Jonikas, Daujers, MA, Vytautas Kamantas, Grand Rapids, MI, Petrė Kasperavičiūtė, St. Petersburg, FL, Alfonsas Kasputis, Warren, MI, Jonas Kazlauskas, Baltimore, MD, Antanas Kovera, St. Petersburg Beach, FL, A. Kremeris, Palos Heights, IL, A. Lukas, Hamilton, Kanada, Stasys Mažulis, Wildwood, IL, dr. Paul C. Mileris, Omaha, NE, Antanas Minelga, Olympia, WA, Vacys Mitkus, W. Bloomfield, MI, Vladas Paliulionis, Berwyn, IL, Jonas Pleirys, Chicago, IL, Marija Polteraitienė, St. Petersburg Beach, FL, A. Pavilonis, Toronto, Kanada, Jadviga Prokurat, Lake Oswego, OR, Vanda Prunskis, Oak Lawn, IL, Irena Radienė, Chicago, IL, Antanas Rakauskas, St. Petersburg Beach, FL, Algirdas Reivyts, Lombard, IL, G. Rygertas, Putnam, IL, Maria ir Morris Wiener, Fort Lauderdale, FL, Edward Seibutis, Lockport, IL, Ona Skardienė, Cleveland, OH, Rita ir Domas Slavinskai, Hamilton, Kanada, dr. Petras Sukuryš, Lemont, IL, kun. Jurgis Šarauskas, Washington, DC, Emilija Totilas, Omaha, NE, Marija Valiukevičienė, Sun City, CA, Stasys ir Sofija Vaskiai, St. Petersburg Beach, FL, Romanas Vilkas, Deerfield Beach, FL, R. Viliamas Vilkutaitis, Cleveland, OH, Leonardas Žitkevičius, Brooklyn, NY, Ale Kazlauskas, Baltimore, MD.

7 dol. J. Karmuza, Waterbury, CT.

siems šioms aukotojams, bet kartu ir čia nepaminėtiems asmenims, kurie atsiuntė mažesnes aukas mūsų dienraščio išlaikymui. Visiems nuoširdžiausias ačiū!

A.†A.

MARCELEI TOTORAITIENEI

mirus, mūsų mieliems draugams, PRANUI ir ALDONAI TOTORAIČIAMS ir jų dukrų šeimoms reiškiamė gilią užuojautą.

Marius ir Emilija Kielai
Antanas ir Vanda Brazdžiūnai
Alfonsas ir Vladė Pargauskai

PADĖKA

A.†A.

TADAS RAMONAS

Mano mylimas Brolis mirė 1993 m. rugpjūčio 25 d. ir buvo palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Nuširdžiai dekoju visiems, aplankiusiems velionį koplyčioje, aukojusiems šv. Mišioms, pareiškiusiems užuojautą ir palydėjusiems į Amžino Poilsio vietą. Dekoju kan. V. Zakaraiškui už maldas koplyčioje, laidotuvių dieną aukotas šv. Mišias ir apeigas kapinėse. Dekoju kun. J. Kuzinskui už aplankymą ir maldas koplyčioje. Padėka sol. D. Stankaitėi už gražų ir jautrų giedojimą bažnyčioje šv. Mišių metu. Širdingai dekoju visiems karsto nešėjams. Ypatinga padėka Vytauto Ripskio ir Juozo Stasiulio šeimoms už visokią pagalbą broliui esant gyvam ir jam mirus. Padėka laidotuvių direktoriams D. M. Petkui ir sūnui už rūpestingą ir malonų patarnavimą. Su giliu dekingumu visiems

Konstancija Stasiulienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Lemonto Partizano Dau-
manto-Dielininkaičio jau-
nučių ateitininkų kuopa daly-
vaus Mercy Lift eitynėse, kurios
įvyksta sekmadienį, spalio 24 d.
Nariai ir jų šeimos renkasi
10:30 v.r. prie Navy Pier. Jie eis
iki pirmo punkto ir atgal. Pietų
pertrauka bus apie 1:00 v. p.p.
Carolina Crab House. Iki
pasimatymo!

Visi kviečiami dalyvauti
Baltic Mercy Lift „Walk-a-
thon“ – eitynėse sekmadienį,
spalio 24 d. Registracija pra-
sideda 8 v.r. ir tęsiasi iki 1 v. p.p.,
Navy Pier „Walk-a-thon“
organizuoja estai, latviai ir
lietuviai. Jūsų dalyvavimas ir
aukos padės Baltijos kraštuose
sergantiems vaikams. Daugiau
informacijos teikia Marytė Utz
tel. (708) 423-0307.

Adolfas ir Sofija Jelionai,
Darlen, IL, prisidėjo prie „Drau-
go“ fondo ugdymo: „Teisanga
„Draugo“ fondas iki 1 milijono,
2 ir 3 milijonų“, linki jie savo
laiką kutyje, prisijungdami savo
šimtinei naujai steigiamam fon-
dai. Nuosirdus aciu už talką.

Jadvyga Tamaševičienė iš
Čikagos Brighton Parko buvo
atvykusi į „Draugo“ istaigą ir
čia įteikė tūkstančio dolerių
auką naujai steigiamam dien-
raščio išlaikymo fondui. Ji
domėjosi dabartine laikraščio
būseną ir linkėjo nugalėti kas-
dienines kliūtis, kurios nuolat
lydi tautinę spaudą. Šio Fondo
procentus ateityje bus galima
panaudoti leidimo išlaidų
sumazinimui.

Brankteliai, prieverpstės,
segės, naginės, šaudyklės...
Kviečiam visus į Čikagos
Lietuvių Tautodailės instituto
renginį „Gyvoji tautodailė“
spalio 30 d. 10-6 val. p.p., spa-
lio 31 d. 12-3 val. p.p. Lietuvių
Dailės muziejuje, Lemonte.

x Operos balius įvyksta
spalio 30 d. Jaunimo centre.
Stalūs arba ir paskiras vietas
prašome rezervuoti iš anksto
pas Operos valdybos vicepir-
mą **Jurgį Vidžiūną** šiuo telefonu:
312-767-5600. Baliauje meninė
programa atliks Operos choras,
kuriam diriguos dirigentas
Alvydas Vasaitis. Chorui
akompanuos chormeisteris
Ricardas Sokas, kurio vado-
vaujamas orkestras gros ir
šokiama. Baliaus metu mašinas
saugos specialus tam reikalui
policijos asmuo. Gi baliaus
pelnas skiriamas „Pilėnų“ operos
pastatymo išlaidoms padengti.
Kviečiame Jus dalyvauti. Taip
pat prašome prisiųsti lai-
mingųjų bilietų šakneles, kurių
ištraukimas bus šio baliaus
metu.

(sk)

x TALPINTUVAI per
TRANSPAK siunčiami kas
savaitę. Galime pervesti
dolerius per 48 val. Skubiams
siuntiniams – **AIR CARGO**.
Muito nėra. **Transpak, 2638 W.**
69 St., Chicago, IL 60629, tel.
312-436-7772.

(sk)

x NAMAMS PIRKTI PA-
SKOLOS duodamos mažais mė-
nesiniais įmokėjimais ir prie-
einamais nuomimais. Kreipki-
tės į **Mutual Federal Savings,**
2212 West Cermak Road –
Tel. (312) 847-7747.

(sk)

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui –
yra lietuvių bėdas laides atities kartoms.

Čekius rašyti:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.

Šeimų rytmetį organizuoja
Lietuvių Montessori auklėtojų
sekcija su Žiburelio ir Kriaucė-
liūnų Vardo vaikų namais
Lemonte, lapkričio 7 d., po šv.
Mišių, skirtų vaikams. Kviečia-
mos šeimos su vaikais dalyvauti
ir pabendrauti mažiesiems pa-
ruoštoje aplinkoje.

ALTO 53-sis suvažiavimas
bus spalio 30 d., šeštadienį,
Balzeko L.K. muziejaus
patalpose, 6500 So. Pulaski Rd.,
Chicago. Registracija 8:30 val.
ryto, atidarymas – 9:00 val.

Po suvažiavimo 7 val. vakare
– iškilminga vakarienė mu-
ziejaus Gintaro salėje. Bus geras
lietuviškas maistas ir trumpa
meninė programa. Nuobodžiaui
tū nebūs laiko.

Išvakarėse, t.y. spalio 29 d.,
penktadienį, nuo 7-10 val. vaka-
ro yra rengiamos suvažiavimo
atstovų ir svečių pabendraavimo
vaisės. Ruošia Alto Čikagos
skyrus.

Lietuviškoji visuomenė maloni
kviečiama dalyvauti suva-
žiavimo išvakarėse, suvažiavi-
me ir iškilmingoje vaka-
rienėje. Bus svarstomi labai
svarbūs Alto veiklos klausimai.
Dalyvausime. Vietos į vaka-
rienę užsakomos pas A. Repšienę
(312) 434-4645.

Čikagos ramovėnų ir šaulių
rengiama Lietuvoje leidžiamai
karinės minties spaudai parem-
ti kavutės bus šį sekmadienį,
spalio 24 d., 2 val. p.p. Šaulių
namuose. Meninė programos
dalį atliks Vytauto Didžiojo
šaulių rinktinės moterų sekste-
tas, vadovaujamas muz. J.
Sodaiciu. Šokių muzika svečius
linksminas K. Ramanauskas.
Kavutės metu bus ir laimė-
jimai, kuriems dovanas reikia
siųsti ar atnešti į Šaulių namus.
Visuomenė kviečiama dalyvauti
kavutėje ir paremti karinę
Lietuvos spaudą.

x Dr. L. Seibutis praneša,
kad jo kabineto adresas pasikei-
tęs. Naujas adresas: **6132 S.**
Kedzie Ave. Taip pat antra-
dieniais priėmimo val. nuo 2 iki
4 v. p.p. Telefonas tas pats:
312-776-2880.

x LITHUANIAN MERCY
LIFT Didžiosios loterijos
laimėtojai: **\$10,000 #386** Bur-
ba Group; **\$1,000 #182** Danutė
Janutienė, #398 Donald Peter-
son, #101 K. Jėčius, #112 kun.
J. Prunskis; **\$100 #022** Matt J.
Vilutis, #005 R. ir I. Blinstru-
bas, #381 Arūnas Vasy, #142
A. Padvek, #175 Tadas ir
Gailutė Palioniai, #072 Dr. R.
Sidrys, #118 Leonas Kankus,
#161 Vytautas Musonis, #065
Danutė S. Balys, #091 John
Dancy.

x Parduodame bilietus ke-
lionėms į Lietuvą ir į visus pa-
saulio kraštus geriausiomis kai-
nomis. Skambinti: **T. Les-**
niauskienė, TravelCentre,
Ltd., tel. 708-526-0773.

x Pinigai doleriais tiesiai
į rankas per Baltia Express
pasieks jūsų gavėją per 5 die-
nas. Teiraukitės apie sumažin-
tas pinigų persiuntimo kainas.
Informacijai skambinkite:
1-800-SPARNAI arba 1-800-
772-7624, arba pinigus prista-
tykite adresu **3782 W. 79 St.,**
Chicago, IL 60652.

(sk)

Jaunimo centro scenoje, pasibaigus Murgučio rengtam estrados dainininko Stasio Povilaitis koncertui. Iš kairės: Raimundas Rimkus, Gražina Tamasiūnė, Stasys Povilaitis, Rita Švambarienė, Nuotr. Jono Tamulaitis

Primename, kad Marquette
Parko apylinkės gyventojų svar-
bus susirinkimas bus šį vakarą,
spalio 21 d., 7 val. vak. St.
Adrian mokyklos salėje (Fair-
field ir 71 gatvė). Bus gyventojų
atsiklausima dėl kandidatų
siūlymo į apylinkės saugumo
komisiją. Kaip anksčiau
minėta, Čikagos meras Richard
M. Daley paskirs 7 asmenų
komisiją iš atsiųstųjų, norinčių
būti kandidatais, pareiškimų.
Kadangi šis reikalas svarbus ir
lietuviams, raginame susi-
rinkime dalyvauti ir savo
nuomonę pareikšti.

Kasmetinė chrizentemų pa-
roda Lincoln Park konservato-
rijoje prasidės lapkričio 6 d. ir
tęsis iki 29 d. Konservatorija
yra 2400 N. Stockton Dr., įėj-
mas nemokamas. Lankytojai
galės pasidžiaugti daugiau kaip
75 rūšių chrizentemomis ir ki-
tomis rudens gėlėmis.

Šiaudinukų gaminimo kur-
sai šiemet taip pat bus Balzeko
Lietuvių kultūros muziejuje,
6500 S. Pulaski Rd., Chicago.
Tai gera proga patiems išmokyti
ir savo jaunąją kartą išmokyti
gražios lietuviškos tradicijos.
Kursai prasidės lapkričio 6 d.,
šeštadienį, ir vyks nuo 10:30 v.r.
iki 12 val. Jiems vadovaus Hen-
len Pius. Informacijos teikia
muziejus, paskambinus 312-
582-6500.

x Ieškomas Kazimieras
Motiekaitis, kilęs nuo Šeduvo,
Pavartėčių kaimo. Prašome
atsiliepti, skambinti: **D. Dulai-**
tis, tel. 1-904-773-2990, Sunny
Hills, FL 32428.

(sk)

x Visi, kas supranta moks-
lo ir kūrybos reikšmę, ypa-
tingai mūsų išeivių mokslin-
inkų pastangas, remia aštuntą
Mokslo ir Kūrybos simpoziumą.
\$110 atsiuntė Jurgis Anyšas, po
\$60 Stasys Jokubauskas, ir
Kristina Martinkus, po **\$50** at-
siuntė Petras Gruodis, Bronė
Čizikaitė ir Kostas ir Juzė Nor-
vilai. Rengimo komitetas auk-
tojams už aukas yra labai
dėkingi!

(sk)

x Trūksta Jūsų gyvenime
pačių naujaujai, necenzū-
ruotų žinių iš Lietuvos? Nuo
Milwaukee iki Elgin, nuo
Chicago iki South Bend
informuoti lietuviai klausosi tik
ŽEMĖS L PRODUCTIONS
žinių laidų. Jūsų dėmesiui –
RYTMEČIO EKSPRESAS nuo
pirm. iki penkt. 10 v.r. per
WNDZ 750 AM. Adresas:
RYTMEČIO EKSPRESAS,
WNDZ Radio, 5306 W.
Lawrence, Chicago, IL 60630.
Tel. (312) 286-1616. Nesuspėjo-
te? Jūsų patogumui **VAKA-**
RINĖS NAUJIENOS nuo
pirm. iki penkt. 6:30 v.v. per
WCEV 1450 AM; adresas:
WCEV Radio, 5356 W. Bel-
mont, Chicago, IL 60641, IL
(312) 777-1450. Visais reklamos
reikalais, įskaitant ir mirties
pranešimus, kreipkitės į mus
tuoj pat po laidų.

(sk)

LIETUVA, CUKRINIAI RUNKELIAI IR KREDITAI

Pasaulio lietuvių centre
Lemonte spalio 10 d. apie savo
darbą Lietuvoje kalbėjo Vytau-
tas Valatkaitis, prezidentas
Inter-Atlantic Trade and Devel-
opment Corporation. Dr. Romu-
aldas Kašuba, Northern Illinois
University College of Engi-
neering ir Engineering Tech-
nology College dekanas, prista-
tė prelegentą trečiosios paskai-
tos „Saulutės“, Lietuvos
našlaičių globos būrelio „Atviro
žodžio forum“.

Vytautas Valatkaitis
dams 13 metų Houston, Texas.
Ejo įvairias pareigas –
Petroleum Division prezidentas,
Corporation vice president.
Valatkaitis buvo atsakingas už
pastatymą Nalco centrines įsta-
gas Naperville ir buvo Interna-
tional Operations vicepres. Jis
buvo atsakingas už daugiau
kaip 500 mil. dol. per metus, t.y.
apie pusę viso Nalco pelno. Vy-
tautas Valatkaitis 20 metų
buvo prezidentas East West
Corporate Corridor Association.
1990 m. išejo į pensiją. Po to
įsteigė Velkor Enterprises Inc.
ir suformavo konsortiumą tarp-
tautinio verslo reikalams, Inter-
Atlantic Trade and Develop-
ment Corporation su skyriais
Čikagoje, Washington, New
York, Genevoje, Madride ir
Vilniuje.

Vytautas Valatkaitis pasako-
jo, jog išėjus pensijon, jam rūpėjo
savo patirtį panaudoti Lietuvos
labui. Maždaug nuo 1989 m. įsi-
jungė į Lietuvos gyvenimą ir
pradėjo atvežinėti lietuvių į
Ameriką, kad parodytų, kaip čia
gyvenimas atrodo, kaip dir-
bama. Tas delegacijas priėmė ir
finansavo pats. Per paskutinius
3 metus Valatkaitis trečdali
savo laiko praleidžia Lietuvoje,
ten keliaudamas beveik kas
mėnesį.

Valatkaičio pažiūros yra
apolitinės, nepriklauso jokiai
krypčiai, jokių politinių
ambicijų Lietuvoje neturi. Jis
nori Lietuvai atnešti savo patir-
tį, savo pažintį ir gal prisidėti
bent maža dalele prie Lietuvos
atstatymo darbo. Tai jo vienin-
telis tikslas.

Apie 1991 m. Valatkaitis susi-
dėjo su Bill Ogden, kuris yra
pasaulinio masto finansininkas.
Per 35 metus Valatkaitis vis

tardavosi su Bill Ogden, kaip
padėti Lietuvai. Vėliau susikū-
rė Inter-Atlantic Consortium,
kurį sudarė Bill Ogden, Vytau-
tas Valatkaitis ir Jose Salamas.
Pastarasis yra Madride pasau-
linio masto pirklys, reputacija
prilygstantis Armand Hammer.
Jis statė olimpinis pastatus
Maskvoje, prekiaavo su Sovietų
Sąjunga, tiekdamas grūdus bei
kitus buitinius reikmenis.

Inter-Atlantic Trade and
Development Corporation
tikslas Lietuvoje yra vizija.
Valatkaitis sakė, kad „Lietuva
yra tokioje geopolitinėje padėty,
kur galimybės neribotos, jei
Lietuva pajėgtų jas išnaudoti“.
Tam reikia pagalbos. Vizija yra
tokia – šiandien pasaulinis
finansinis centras yra Šveicari-
ja, bet jei už kelių metų
Šveicarija įstos į Ekonominę
Bendriją Europoje, ji praras
privilegiją būti finansiniu cen-
tru, ir atsiras tuštuma. Sudarius
tam tikras galimybes, Lietuva
galėtų tapti tuo finansiniu cen-
tru, kuris tarnautų tarp Rytų ir
Vakarų. Jei Lietuva galimybių
neišnaudos, finansiniu centru
gali tapti Latvija arba Estija.
Jos yra toliau nuėjusios, nes
mes patys esame sau didžiausi
priešai, o vis kalbame apie
Lietuvos atstatymą.

Iš tos vizijos kyla Inter-Atlan-
tic tiesioginiai darbai. „Esam
užsibrėžę tikslą tiesioginėm
investicijom į Lietuvą, pasi-
rinkdami tam tikrus projektus,
strateginėse sferose“. Jie vystys
savo veiklą kaip „investment
banking“. „Investment bank-
ing“ Amerikoje ir Vakaruose
yra milžiniška industrija, kuri
sudaro visas galimybes verslui,
sudaro kapitalą, suformuoja bei
„supakuoja“, kad tas verslas
galėtų būti parduodamas, per-
vertinamas ar paverčiamas kita
forma. Tai yra specifinė eksper-
tinė sritis.

Kai Čikagoje lankėsi prem.
Vagnorius, Valatkaičiui buvo
sudaryta proga jam pristatyti,
kad yra galimybė gauti kreditą
iš Export Import banko. Tuo
metu per Bill Ogden, kuris
turėjo asmenišką kontaktą su to
banko vadovybe, – buvo papra-
šyta suteikti Lietuvai konkrečią
pagalbą, nes iki šiol Lietuva nei
cento „American foreign aid“
nematė. Inter-Atlantic paprašė
250 mil. dol. Lietuvai, bet gavo

tik 40 mil. su sąlyga parodyti,
ką su tais pinigais gali padaryti.
Irodžius, kad yra verti kredito,
bus galima gauti daugiau. Ši
planą pristatė G. Vagnoriui,
kuris žadėjo užsimojimą parem-
ti, siūlė Valatkaičiui atvykti į
Lietuvą ir žadėjo pasirašyti
valstybinę garantiją, kurios tuo
metu Export-Import bankas
reikalavo. Kitą savaitę,
nuykus į Lietuvą ir nusivežus
dokumentus parašams, Va-
latkaičiui buvo pasakyta, kad
tai jo asmeniškas reikalas ir te-
gul jis asmeniškai gauna tas ga-
rantijas. Valatkaitis kreipėsi į
V. Landsbergį, kuris tuoj pat
pritarė, sakydamas: – „Čia
Lietuvai naudingas dalykas.

Daryk viską, kad mes gautumėm“.
Šešias dienas Valatkai-
tis Vilniuje laukė, kol pagaliau
Dobravolskis pasirašė. Tuo
pačiu finansų ministerija Lietu-
voje buvo įgaliota šį kreditą
administruoti. Jie buvo tas ga-
rantas, kurio Amerikos valdžia
tuo metu reikalavo. Kalbos apie
tai dar tęsėsi kokius 6 mėnesius,
kur aukšto rango žmonės norėjo
vietoj 4 ir pusės nuosimčio imti
20%, sakant – „pusė tau, pusė
man“. Visi klausė: „Kokia bus
man nauda“. Valatkaitis teigia:
– „Aš nei vieno dolerio ne-
daviau kyšio ir nei vienas iš ma-
nės to negaus. O jei kas taip
galvoja ar kokius išvedžiojimus
daro, jie labai klysta. Man yra
labai nemalonu, bet tegul visa
Lietuva tai girdi“.

Kai garantijos buvo užregist-
ruotos Washington, buvo
reikalinga sudaryti visą 40 mil-
jonų kapitalą. Pradėjus derybas
su bankais, jie pradėjo kelti pro-
centus, kadangi kapitalas Lietu-
voje rizikingas. Derybos tęsėsi
porą metų. Pagaliau buvo susi-
tarta su Chase Manhattan ir
Credit Einsteil banku ir Wa-
shington buvo pristatyta, kad
visos transakcijos eis per pri-
vacią sferą, kad skatintų
privacią sferą Lietuvoje. Visi
kreditiniai laišškai turės būti
užrašomi per Vilniaus banką,
nes norima paremti privacią ini-
ciatyvą. Tas Amerikai
nepaprastai patinka. Deja,
Amerikos valdžia laiko Lietuvos
kreditinumą visiškai nuliui.

Vytautas Valatkaitis pabrėžė,
jog Vytauto Dudėno, Lietuvos
investicijų banko prezidento,
prielaidos, kad investicinis
bankas sulikviduotas dėl Va-
latkaičio veiklos, yra neteisin-
gos. Valatkaitis ir Dudėnas
vienas kito asmeniškai nepaži-
sta, ir Valatkaitis teigia, kad
Inter-Atlantic neturi jokių
intencijų pasisavinti visą kredi-
tinį valdymą Lietuvoje. Tačiau
Inter-Atlantic stebės, kad Lietu-
voje gautas kreditas ir finan-
savimas nebūtų piktnaudžo-
jamas, kad nebūtų plėšiama iš
žmonių, o paskiau pelnas
asmeniškai pasidalintas. „Jeigu
nors vienas bankas Lietuvoje,
naudodamas šią kredito liniją,
uždės daugiau negu 2% virš 2
4.3%, tai jie šitame žaidime nuo
tos dienos nebedalyvaus“, –
tvirtina Valatkaitis. Tai yra
vienintelis Inter-Atlantic valdy-
mas šio kredito skirstyme.

Lietuvoje yra įsteigta komi-
sija, kuri susideda iš Finansų
ministerijos, Ekonominio
reikalų ministerijos, iš Lietuvos
banko ir Inter-Atlantic atstovo
Vilniuje. Tai yra 4 žmonių
komisija kreditui skirstyti. To-
je komisijoje Inter-Atlantic
atstovas yra p. Matulevičius,
buvęs vienas iš ministrų be
portfelio Luibio administra-
cijoje.

Kokia kita veikla Lietuvoje?
Lietuvos cukraus fabrikai sto-
vėjo vietoje, nes iš cukrinių run-
kelių Lietuva gali pagaminti tik
apie 30,000 tonų cukraus, o su-
vartoja apie 150,000 tonų per
metus. Sovietų Sąjungai suby-
rėjus, į Lietuvą nebeatvyko Ku-
bos pusfabrikuotas cukrus, kurį
Lietuvos 4 fabrikai perdirbdavo.
Inter-Atlantic surado galimybę
ir uždėjo 6 milijonų dolerių ga-
rantiją, kad į Lietuvą būtų at-

vežamas pusfabrikuotas cukrus,
ir vėl prasidėjo cukraus valymas
ir gamyba. Perna buvo didelė
šventė, kai pirmieji laivai
atplaukė į Klaipėdą su cukrum.
Lietuva pasidarė apie 15 miljo-
nų dolerių iš to, nusipirko
geresnių sėklų, o šiandien
cukrinių runkelių derlius yra
apie 90,000 tonų per metus.

Lietuvos industrijoje yra kapi-
talo stoka. Vyko privatizacija be
kapitalizacijos. Valstybinis tur-
tas buvo išdalintas žmonėms per
investicinius čekius. Pagrin-
dinės industrijos šiandien apie
15%-20% yra privatizuotos ir
privatizacija yra sustojusi, nes
tie čekiai buvo sunaudoti toje
privatizacijoje ir toliau tęsti
privatizaciją nebėra iš ko.
Reikalinga užsienio kapitalo
investicijos. Žmonės, kurie su-
gebėjo visą firmą išpirkti, į
bankrotą. Pasidarė firmos savi-
ninkais, jie neturėjo kapitalo.
Kai nėra dirbančio kapitalo,
nėra iš ko pirkti žaliavų ir kaip
tęsti gyvavimą.

Dėl kapitalo yra dvi galimy-
bės. Yra rizikinis kapitalas,
kuris gali ateiti per tiesioginę
investiciją iš Vakarų firmos.
Yra kreditinis kapitalas, kuris
gali ateiti į Lietuvą paskolos for-
ma. Paskolos kapitalas į
Lietuvą gali ateiti lengviau ir
greičiau negu rizikinis. Jeigu
šiandien prasidėtų masinė
investicija į Lietuvą, tai įvyktų
socialinė krizė. Naujais
savininkas firma reorganizuotu,
du trečdaliai darbininkų ir du
trečdaliai etatų nebeegzistuoja.

Valatkaičio nuomone, šios
strateginės industrijos šiandien
Lietuvai labai svarbios ir
nuo jų priklausys visa Lietuvos
ateitis: Mažeikiai (rafinerija),
Akmenė (Liet. cementas), Jona-
va (azotas), Lietuvos elektros
energijos gamybinis pajėgumas
(įskaitant atominį pajėgumą ir
kondensinę elektros gamybą).
Lietuva pagamina žymiai
daugiau elektros energijos negu
jai reikalinga ir galėtų apie 60%
eksportuoti. Būtų gerai ekspor-
tuoti baltarusams, lenkams, jei
iš jų galėtumėm gauti savo pin-
gus. Jie jau dabar Lietuvai sko-
lingi virš 60 milijonų dolerių
Lietuva tų 60 mil. dol. negali
net panaudoti kaip garantą
gauti paskolas. Lietuvos stra-
teginė industrija taip pat yra
visas elektroninis pajėgumas,
t.y. elektroniniai gaminiai pvz.
TV ar radijo. Reikėtų užstam-
puoti „Made in Lithuania“, o ne
tik komponentus. Svarbu ir teks-
tilė, nes tai nelabai aukštos
technologijos sfera ir galėtų
Lietuvai uždirbti didelius
eksporto rezervas. Staklių ir
mašinerijos gamyba nėra tokia
prasta ir būtų galima rasti vie-
tų parduoti užsienio rinkoje.
Žemės ūkis sudarytų 45% visos
ekonomikos Lietuvoje, bet
šiandien yra visiškai sužlugęs.
Lietuvoje bado nebus. Niekas
neturi plano, kaip žemės ūkį at-
statyti.

Lietuvoje yra du luomi žmo-
nių. Vienas nepaprastai tur-
tingas ir kasdien turtėja, o
daugumas žmonių kiekvieną
dieną vis skurdėja ir visiskai be
perspektyvos. Toliau einant
toku keliu, Lietuva bus trečios
klasės Pietų Amerikos valsty-
bėlė. To nenorim. Kas Lietuvai
eina į naudą, tai turtingųjų
kapitalas, kuris negrįžta į
Lietuvą, bet pasilieka užsieny-
je ir Lietuvos valstybė iš to
naudos neturi.

Vytauto Valatkaičio išgirsti
susirinko apie 130 žmonių. Po
pranešimo buvo klausimai.
Lietuvos našlaičiams buvo
suaukota 576 dol.

Indrė

Advokatas Jonas Gibaitis

6247 S. Kedzie Avenue

Chicago, IL 60629

Tel. (1-312) 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.

Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Po „Saulutės“ našlaičių globos būrelio forumo, kuriame kalbėjo Vytautas Valatkaitis (iš kairės): A. Saulis, V. Valatkaitis ir prof. A. Damušis. Nuotr. Jono Maleiškos